

THƯƠNG ĐĂNG DƯỢC PHÒNG
G. RENOUX

NHỨT HẠNG BẢO-TÈ-SU

Ở ngang nhà hát Tây. — Saigon

Tiệm củ của ông HOLBÉ và RENOUX

- Y-khoa dược liệu đủ thứ
- Vật liệu để bào chế thuốc
- Vật liệu để dùng chụp hình
- Đồ tiện dụng cho người Langsa và người ngoại-quốc
- Đồ phụ tùng cho nhà bào chế thuốc
- Đồ phụ tùng về máy chụp hình
- Kiền và giấy để chụp hình
- Đồ để dùng bó rịt
- Dầu thơm thượng hạng đủ thứ
- Dầu mặng (Bạc-hà) thượng hạng

Thuốc nước hiệu R. để dùng mà bỏ nha-phiên của ông Holbé chế ra.
Như vị nào có mua thuốc của Thương-đăng Dược-phòng G. Renoux thì phải nài cho có cái nhãn hiệu Xích-long (con rồng đỏ).

P. S.—Nếu vị nào có gởi thư xin, thì nhà Thương-đăng Dược-phòng G. Renoux sẽ gởi cho không một cuốn Dược-tính-lược-biên có chỉ rõ cách dùng các thứ thuốc.

Saigon, Imp. Commerciale C. ARDIN ET FILS.

Le Directeur-Gérant: NGUYỄN-CHÁNH-SẮT

Tirage: 1.800 exemplaires.

Ng. ch. Sắt

NÔNG-CÔ MÍN-ĐÀM

Causeries sur l'Agriculture et le Commerce
PARAISSANT LE JEUDI

17e ANNÉE
NĂM THỨ 17

Ngày 21 Février
1918

農 賈 茗 談

Số 53

Ngày 11 tháng
giêng, năm Mậu-Ngũ

Mỗi tuần đăng báo ngày thứ năm

<p>ĐỊNH GIÁ BÁN TRONG CỜ ĐỒNG-DƯƠNG</p> <p>Một năm..... 5 \$ 00 Sáu tháng..... 3 00 Mỗi số..... 0 15</p> <p>ABONNEMENTS France et Colonies</p> <p>Un an..... 20fr.00 Six mois..... 12 00</p> <p><i>Les abonnements sont payables d'avance</i></p>	<p>Chủ nhơn: F. CANAVAGGIO</p> <p>Quản-lý, kiêm Chánh-chủ-bút: Nguyễn-chánh-Sắt</p> <p>Bà-tiền: Đặng-thúc-Liêng. — Nguyễn-viên-Kiều</p>	<p>PUBLICITÉ ANNONCES LÉGALES ET JUDICIAIRES</p> <p>La ligne de 0=065 de large... 1 \$ 50 Le décompte des lignes est calculé à raison de 3 au centimètre suivant les caractères employés. Pour les annonces commerciales on traite à forfait.</p> <p>RAO BÁO Những lời rao báo về việc thương mại, xin gởi thư, hoặc đến tại Ban-quản mà thương nghị.</p>
---	--	---

Direction, Rédaction et Administration: 48, rue Hamelin. — SAIGON.

Ông nào mua báo, xin đóng giùm tiền trước

MỤC LỤC

1. Bài Thánh dụ (chữ Annam).
2. Thánh dụ.
3. Thiệt nghiệp yếu luận.
4. Khi tiếp được nhứt-trình.
5. Canh-nông tương tế hội.
6. Quảng cáo đồng nhơn.
7. Nam-kỳ Báo-chương-hội.
8. Lời rao đấu giá số Tạo-tác.
9. Xe hơi! xe hơi! xe hơi!!!
10. Cung tụng lương-y.
11. Âu châu chiến cuộc.
12. Đồng-Dương thời sự.
13. Cuộc xô số.
14. Tô lòng cảm ơn.
15. Hội dựng hình Pétrus Ký.
16. Trình-thám tiểu thuyết.
17. Địa phận Sadec.
18. Vài lời cảm tạ.
19. Đại-Pháp lễ nghi.
20. Khuyến tịch dị đoan.
21. Thú giang-hồ.
22. Các lời rao thương mại.

房藥大堂天二 NHỊ-THIÊN-ĐƯỜNG

TIỆM LỚN TẠI QUẬN ĐÔNG TỈNH THÀNH. — MỘT TIỆM TRONG NAM-KY
Ở lại cùng Canton, số 38, Chợ-lớn. — Téléphone N° 358

PHỤ-KHOA KIM-PHUNG-ĐƯỜNG
Phẩm mà đơn-bà khác hơn đơn-ông thì chỉ có 2 điều: 1° đường-kính, 2° san-dé mà thôi. Nên bề muốn sanh con thì trước hết phải lo cho đường-kính đều đặn. Nếu đường-kính chẳng đều thì khó mà có thai cho được. Ấy là phần nhiều, góc bởi ngoại-cân, lực-dâm, hoặc tại lo, rớt, hoặc, hoặc, hoặc trong lòng, làm cho khí huyết hao mòn, sanh nhiều chứng bệnh, đều cũng do nơi đường-kính không đều mà ra.

Tiệm tại đây, từ ngày sáng phương thuốc mầu nhiệm của ông Tô truyền lại đến nay, hàng giờ cũng có người đến, lựa những thuốc tốt, giá công chế ra mà làm buồn để trị cho các chứng bệnh đơn-bà đều dùng được hết.

Còn như bình thời mà thường uống thuốc này, thì khí huyết đầy đủ, chẳng hề sanh bệnh, mà rồi sanh con đẻ cháu cũng nhiều, chỉ như đơn-bà có thai mà uống thuốc này, thì lại được an thai hẳn, chứng sanh con ra được mạnh mẽ nữa, ấy là một phương thuốc rất hay, để trị các chứng bệnh đơn-bà hiệu nghiệm như thần đó.

Chỉ trị các chứng kể ra sau này:

- 1- Đường-kính hoặc trời, hoặc sọc, hoặc ít hoặc nhiều;
- 2- Bạch-dái, Bạch-dâm, ra hoai không dứt;
- 3- Đường-kính hoặc vàng dợt, hoặc đen nâu;
- 4- Khí huyết đều hư, đường-kính không đều;
- 5- Hoặc đường-kính ra nhiều quá, như nước làm băng;
- 6- Đường-kính đi nghịch, sanh ra thể huyết, trong bụng thì đau;
- 7- Thân thể chẳng yên, xây-xả mặt mày, tu uống không tiêu;
- 8- Đau lưng, mỏi cần, vàng mét, óm gãy;
- 9- Thái động chẳng yên, trong bụng đau boai;
- 10- Đẻ rồi ứ huyết mà đau, hoặc tá-nhào không ra.

GIÁ CẢ: Mỗi ngày phải uống 1 hườn, uống

với nước trà. Còn đơn-bà dở thì phải dùng nước đá con nit mà uống với thuốc.
CỬ AN: Những đó sông-ait, lạnh lẽo, cũng là đó rang-nướng nóng này, độc-dịa chẳng nên dùng.
Mỗi hộp 2 hườn, giá là..... 1 \$ 00

Thuế sanh dược thủy

Hiện nay là đời Y-học phát minh, cho nên nghề Y-thuật đã nghiên cứu càng ngày càng tinh hơn nữa, nhưng mà đời càng tấn hoá chừng nào, bệnh càng sanh nhiều chừng ấy lòng chừng ấy, cho nên hễ gặp bệnh cũng phải từ cơ mà chế luyện thì mới thích hợp thời nghi. Nay Bồn-dương có chế một t ứ thuốc nước này rất hay thần hiệu cứu tế các chứng kể ra sau này:

- Về các chứng ban,
- Bồn mửa cảm mạo,
- Nóng lạnh nhưt đầu,
- Thời chứng dịch hạch,
- Hết toán nửa yế,
- Đau bụng sì ù bụng,
- Trừ phong trúng đám,
- Bắt tinh nhơn sự,
- Cảm gió sanh ho,
- Kiết máu kiết đâm,
- Niết nôi cùng minh,
- Tinh tiểu bả hoai,
- Trùng thử bả nóng,
- Tiểu, thổ bất phục,
- Vị của g tiêu hoá,
- Bi gạc lại sống,
- Sơn phong thanh rét,
- Đa gử nôi sàu.

CÁCH DÙNG: Người lớn mỗi lần uống nửa ve, bệnh nặng phải uống nhiều hơn. Con nít mỗi lần uống từ 15 giọt đến 20 giọt. — Con nít chưa đầy 6 tháng

uống 6 giọt, uống với nước trà, cứ nữ-giờ thì uống một lần, trong uống ngoài thoa, rất nên công hiệu.
Mỗi ve giá là..... 0 \$ 10
Mỗi 10 ve..... 0 \$ 90

Nhị-khoa-căng-co-táng

Chủ trị con nít cấp-mạng kính (phong, của các chứng bệnh của con nít kể ra sau này: Cảm mạo phong hàn, mình nóng, mặt đỏ, đàm ngăn chặn con mắt lác liên, hoặc trợn trắng, cứng rắng, cứng hàm, bắt đầu nhưn sọc, miệng mũi trũng khí, trong ruột đau thốc, hơi thở khó khê mà làm ra ho, hoặc khóc dầm và giật tay giật chơn, đường đại huật bồn, hoặc miệng mồm khó khàn lại hay khác nước, ấy là chứng CÁP-KINH PHONG phải dùng nước trà mà uống với thuốc tán này.

Còn như thoát nóng, thoát lạnh, khi mưa, khi ta rút tay, rút chơn, da mặt xanh, vàng mét, óm gãy khô khê, óc sứa, ăn uống chẳng được, hoặc có nước mắt dầm ngò con mắt không nhắm, đường đại đường tiêu không tốt, tay chơn lạnh ngắt rét lâu chẳng hết, ấy là chứng MẠNG-KINH-PHONG, phải dùng nước gạo rang mà uống với thuốc tán này lập tức thấy hiệu nghiệm.

CÁCH DÙNG: Con nít trong tháng tới 3 tháng uống mỗi ngày 1 gói phân làm 2 lần. Từ 4 tháng tới 12 tháng mỗi ngày uống 1 gói. Từ 4 tuổi sắp lên mỗi ngày uống 2 lần mỗi lần 1 gói. Còn con nít ngày thường muốn nó ăn chơi thì mỗi ngày cho nó uống nửa gói, uống với nước trà thì trừ được các chứng bệnh và mạnh mẽ trong mình.

Mỗi gói giá là..... 0 \$ 25

Bạch trước cao

Thuốc này để trị các bệnh lậu, hoặc đái gắt, lậu mù, hoặc trắng hoặc vàng, hoặc lậu kế lậu huyết chảy ra dầm dề cứ theo phép mà dùng thì hết, lại trừ được các chứng bệnh độc.
Trong mỗi hộp đều có chỉ cách dùng.
Mỗi hộp giá là..... 0 \$ 60

ĐỒ TÁI-SANH Đại-dược-Phòng

26, rue Gialong, 26. — CHOLON

Tại Bồn-hiệu tôi có bán đủ các thứ thuốc như mấy nhà thuốc lớn của Larga và đủ các hiệu của mấy nhà thuốc danh tiếng bên Tàu, Bồn hiệu cũng có chế nhiều thứ thuốc rất hay: Như một thứ thuốc theo kiểu sau đây, để mà trị-dâm đường-phổ, và trừ các chứng bệnh ho, như: Ho-lao, ho-tần, ho có máu, ho-phong, ho-gió, chẳng luận là lâu hay mau, hễ dùng tới nó thì tất nhiên thần diệu, và xin quý ông coi cho kỹ những thuốc của Bồn hiệu tôi thời chất.

TẠI BÓN-HIỆU

Có trồng vàng và bạch răng bằng vàng Tây với vàng Annam, chất chẳng khéo léo lắm, mà giá lại rẻ hơn hết các tiệm, qui ông muốn làm kiểu nào cũng được (Tôi cũng đứng bảo lãnh trong một năm như có hư tôi sửa lại không ăn tiền).

PARFUMERIE-COFFEUR-CHAPELLERIE

M. Michel THƠ, mới mở một tiệm hớt tóc ở đường Catinat, số 93, ngay nhà in và nhà bán sách của ông C. Ardin et Fils (Imprimerie Librairie Commerciale). Có bán nón, dù, xà-bông thơm và đầu thơm, vân vân.

TRƯỞC KHÍ MUA XE MÁY

Thì qui-vị nên đến tiệm

LỤC TỈNH-LẦU

Thì qui-vị nên chọn dạng

Kiểu xe

EMBLEM VÀ MEAD

Tốt đẹp, chắc chắn và giá rẻ hơn các nơi

Đường Espagne số 48

Góc Chợ-mới

SAIGON

TRẦN-QUANG-NHIỆM

ĐỒ TRẠCH-SANH, Đại-dược-phòng

7, Quai de Minh-Hương, 7
CHOLON

Tiệm bảo chế thuốc theo cách Laugel, có trữ đủ các thứ thuốc danh tiếng bên phương Tây và T.ung-quốc, chẳng thiếu một chi, nay Bồn hiệu mới chế một thứ thuốc này, thơm tho ngọt dịu, hình nó giống như cà-nia, dùng trong miệng theo kiểu sau đây, để trị các chứng bệnh ho, đau họng và siêng, uống nó thì ngủ ngon, thiết là một thứ thuốc trị dâm-dương nhất, chẳng luận lớn nhỏ, đều dùng được cả. Xin qui vị coi mua thì phải coi cho kỹ, kẻo làm đổ giá.

TIỆM Trương-vân-Hạnh SADEC

Có bán xe máy mới và đủ đồ phụ tùng xe máy và sửa xe. Lãnh thấp mướn đèn khí đá (carbure) theo cuộc quan, hôn, tan, lễ, kỵ-yên, làm-gia, hạ-thọ.

Khẩn đến bằng nhiều tây tốt thượng hạng, bán mới và bán lẻ vô ruột xe máy hiệu Michelin.

Quý khách xa muốn mua đồ phụ tùng xe máy, xin gửi thơ cho tôi, tôi sẵn lòng ký lưỡng giới contre remboursement nghĩa là đồng bạc tại nhà thơ mà lãnh đồ.

Hoặc muốn biết giá đồ trước khi mua thì tôi sẵn lòng cho giá đồ phụ tùng in sẵn bằng chữ quốc-ngữ Prix-courant.

TRƯƠNG-VÂN-HẠNH, cần khải.

NAM-ĐÔNG-LỢI

56, Rue Viénot, Saigon

Hiệu NAM-ĐÔNG-LỢI, là của hãng Annam của hội Nam-kỳ Co-tu-phương-chức-công-ty, lập ra mà bán đủ các thứ Hàng-Bắc.

Hàng-Tàu. — Hàng-Tây.

Nón caques, Valises.

Bố may mùng Annam dệt rẻ và chắc. Ông sọc thau, xuy bạc, ó tron, ó chơn vân vân.

Vòng gai, trà ướp sen, ướp thủy-tiên.

Máy quần áo Annam.

Máy áo quần Tây; đồ trang, đồ kaki,

áo chemises, blouses.

Bán thiệt giá — may mau ăn công rẻ — có

mướn được thợ giỏi.

Xin một qui khách đồng-bang lời xen chơi.

BUI-QUANG-CHIÊU.

TIỆM HỌA CHƠN DUNG
Nguyễn-đức-Nhuận
 ở ngang gara xe lửa Gia-định

Tiệm này vẽ theo thể cách khéo lắm, để trăm năm cũng không phai. Quý-vị có gởi hình chụp sẵn lên về hoặc gởi thư thương-nghị đều chỉ xin để bao như vậy:

M. NGUYỄN-ĐỨC-NHUẬN
 Dessinateur à Giađinh.

TIỆM MAY
Nguyễn-hữu-Sanh
 ở gần Gara xe lửa Cầu-ông-lũn

Máy dệt các ứ kiểu áo-xiêm váy, dài, và y phục Âu-châu (paletot) theo thức thời. Có bán sẵn, vải-bò, tơ-lụa, kiểu mới bông-lạ. Lược-lông Bắc, Cẩm-châu Tàu, cũng hàng Tây, hàng Nhật-bản, các màu sắc.

Yếm, Nho, Xuyên, Lành (Trung-huê). Nhượn Gia-định, thật tốt.

Thơ, tuồng, truyện quốc-ngữ bán sỉ và bán lẻ, vân vân !!
 Nếu chư-qui-vị, muốn hỏi kiểu đồ chi, xin viết thư về:

Mme NGUYỄN-HỮU-SANH,
 110, Quai de Belgique, Cầu-ông-lũn,
 SAIGON.

NHÀ IN VÀ NHÀ BÁN SÁCH
J. Việt

Nhà in này lập ra đã hơn 10 năm rồi, in đủ các xứ các kiểu, có lãnh in ở tại kho sách Nhà-nước và các Sở Tham-biện. — Có đóng bìa sách đủ kiểu, rất khéo rất đẹp. — Có in đủ các thứ thiệp quan hôn tang tế, nhiều kiểu nhiều màu hoa hoè rực rỡ, mạ vàng cũng đẹp. — Vậy xin Lục-châu chư-quân-tử, có cần dùng viết chi, hãy đến tiệm tôi, tôi đã làm mau mắn mà tính giá lại rẻ. — Tiệm tôi cũng có bán đủ Thơ, Tuồng, Truyện, Sách

TRƯỜNG
NGUYỄN-XÍCH-HÔNG
 128. — 150 rue Chasseloup-Laubat

Học thi bằng cấp sơ-học, bằng cấp Tốt nghiệp Annam (Diplôme de fin d'études) và bằng cấp Tốt-nghiệp tây (Brevet élémentaire)

Lớp trên 17\$00 một tháng, tính các sớ phí. Lớp chót 12\$00 một tháng tính các sớ phí. Ăn uống kỹ lưỡng. — Dạy dỗ rất cần.

Rao bán xe hơi
 đưa bộ hành

Kính lời cho qui khách đặng hay. Tôi có một cái xe hơi đưa đồ hiệu Paahard Levassor bốn máy chạy bằng giầy chaine mười người ngồi. Máy móc còn tốt. Như qui khách ai muốn mua đưa bộ-hành thì xin dời gót đến nhà tôi, trước coisau thương nghj giá cả, thì tôi sẽ sẵn lòng mà tiếp rước qui khách một cách trọng thể.

Nay kính.
 NGUYỄN-NGỌC-CHẤT, Conseiller.
 Provincial Cầu-an-Hạ (Cholon)
 Village de Đức-hóa.

NHÀ CỐ MICHEL.
L. CAFFORT kỹ nghiệp
 Đường Gatinat, môn bài số 32, 34, 36, 38 — Saigon
SÙNG BÀN CHIM

KHÍ GIẢI, THUỐC ĐẠN ĐU THỬ. Để phụ tùng sẵn sẵn. Xe máy đẹp hiệu « ALCYON » và hiệu « SPINIX » (nhà Caffort đại diện cho hai hiệu này ở Nam-kỳ). Để phụ tùng xe máy đẹp (lò vỏ xe, ruột xe, đèn, ống thực, vân vân) **BỘ NỮ TRANG,** để trang lý và để bằng bạc, đồng hồ để thờ, đồng hồ trái quít hiệu « Léo ».

Chuyến đò đi, mô-đai, mô-đai-đồng cho người Annam dùng. Vàng đỏ có giấy làm chứng 38 Carat.

QUẢ RÈ LAM. IT THIỆM M KIP !

Sẽ gửi vào lục-châu cách mau lẹ.

Lời rao

Kính cáo cùng chư qui-vị đặng rõ, nay tôi có lập một tiệm tại Bình-tây đường Gia-phú tiệm này sửa xe máy, sơn hăm xe máy, xi nickel, đóng xe kéo, sửa xe kéo, và có bán đủ các thứ phụ tùng cho xe máy và xe kéo, xin qui-vị tưởng nghĩa đóng-bang, có sửa máy chi, đem đèn tôi sẽ tính giá rẻ, lại trong tiệm cũng có trữ bán sách **Diễn lục cổ tích,** cuốn thứ nhất.

Ngo-vân-Tai kêu rằng: Tư-Khí tại đường Gia-phú, Bình-tây.

NGUYỄN-VĂN-MIT
 110, Rue d'Adran, 110,
 SAIGON

Kính cáo cùng chư qui-hữu đặng rõ. Nay tôi mới mở một cái tiệm bán nón Langsa đủ thứ, kiểu lớn nhỏ và đủ thứ màu thật tốt nhưt hàng, tại tiệm tôi có một người làm giầy bân nón rất khéo và ăn rẻ hơn các nơi. Xin qui hữu dời gót ngọc đến tiệm tôi chơi, trước là coi cho vừa lòng, sau giúp giùm cho đóng-ban. Xin qui-hữu vui lòng đến xem thì rõ.

Như qui-hữu ở các nơi có muốn mua đồ thì gởi thư cho tôi thì tôi sẽ gởi đồ lập tức.

聖諭勸善書立言

論人君無獨成之治 所以求善道而周諮 人臣有廣見之賢 尤當體上心而陳職 朕以儉德 丕受 鴻基 臨御以來 深惟寡荷 雖匡輔不逮 自有股肱諸賢 而經濟求精 更欲搜羅側陋 且矚現象君主文明諸國 無位名賢 有運格致化學著書以覺世 有將孝悌忠信登報以牖民 莫不開導其民競進於舞臺上 而不失親上尊君主義 遂以騰名價於環球中 我國名賢 想亦不少 何為獨不思齊哉 夫飽食終日 無所用心 聖人所惡 故凡入世同不可無功業 出毋懷便是有君親 舉黎元者當如是 况久沐朝廷恩德之 休官 尤當以衛世道為己用 衛泌中而文教闡敷 固足為朝廷宣德化 將陰崖寒谷 轉而為春風和氣之墟 是亦政也 奚其為焉 政教 乃爾等或以卑微而隱居 或以規 例而田園 或因貧而仕 不欲盡其素懷 或所遇多乘 不能展其才學 皆為境遇所迫 致阻 念頭 皆非果終於玩愒也 噫 世無楊意 不妨自惜 凌雲 辰有鐘期 何忍尚漸流水 普爾京外及北圻休官等 何係有經濟其才平生素蘊 允其籌思方略 如何用能民興富庶 國進文明 財承豐盈 鄰長敦睦 樂逐無疆之慶 與凡有何藝何能用何益利 或著何 書籍 能為新奇格致的方針 進化文明的要點 教誨斯民 厚生利用 準各上陳方策 試觀有用之才 果合時宜 行將懋賞 懋官 各隨所行所志 朕無誑焉 普通錄 遵知 啓定 貳年 九月 十八日

Thánh dụ

Khuyến quan dân trong nước phải
chăm về đường Trữc-tho
Lập-ngôn

Bản-báo lấy hết lòng thành kính phụng
lục lời Thánh-dụ sau này mà công bố cho
đồng-bào ta tại Nam chí Bắc, trên quan
dưới dân, thầy đều hiểu biết mà vâng theo
lời vàng ngọc của đức Hoàng-thượng ta.

Thánh dụ rằng :

Bậc nhân-quan không lẽ cầm quyền
sửa trị một mình cho được, nên phải hỏi
hạn cho rõ đạo lành; kẻ nhân-thần đã
có trí rộng suy, nên thể tất mà bày lòng
ngay thật.

Trăm liêm đức mọn, kẻ chịu nghiệp
trở; từ khi lên ngôi, lo bề phụ hạ. Dầu
lũ-hữu cũng nhiều tay khuông-phụ, đã
nhờ phen lóm về làm vai; nhưng giảng-
hò còn lắm kẻ kinh-luân, ước sao được
rộng tai rộng mắt. Và lại chiêu theo các
nước quân-chủ văn-minh, thường thấy
những người tài trong nước, tuy không
có quan-chức chi mà cũng gắng công
nghiệp cứu về đường cách-tri hóa-học,
làm sách để dạy đời, hoặc lấy đạo hiếu,
đề, trung, tín, luận bản trong nhật-báo
mà khuyến nhủ quốc-dân, theo cho được
phương-châm khai-hóa, quyết đặc tay
lên chốn vũ-dải; (1) không hề quên chủ-
nghĩa tôn-thần, nên nổi tiếng khắp trong
hoàn-hải. Trong nước ta những kẻ hiền-
tài, tưởng chẳng thiếu chi, há chẳng biết
lo mà làm cho được như người vậy sao?

Kìa! Những kẻ ăn không ngồi rồi,
Thánh-nhân rất ghét. Vì hề ở đời thì
phải lập nên công-nghiệp, làm người ai
cũng có quan-thần. Những kẻ lè-dần còn
nên như thế, huống chi là các bậc hru-
quan, chịu ân-đức của Triều-đình đã lâu,
lẽ nào không gắng sức mà phò tri lấy
thế-đạo hay sao? Dầu lui ở chốn cửa

(1) Vũ-dải là sân khấu, chỗ hát-bộ múa hát; ấy
là chỉ nghĩa rằng người ở trên thế-giới này cũng
như bạn hát, mỗi người đều có mỗi vai tướng riêng.

Hành nước Bỉ, (2) mà mở mang văn-hóa
của Triều-đình, thì đến nơi hang lạnh núi
sâu, cũng ấm thấm khi hòa trong vô-
trụ; ấy cũng là giúp được việc chánh-
trị trong nước, lựa phải thế nào mới gọi
là chánh-trị nữa sao?

Hỏi các người! Hoặc lấy tháp hèn mà
cam hể ăn-khuất; hoặc giữ qui-lệ mà
riêng thủ điển-viên; hoặc nhơn nghèo
mà làm quan, không chịu hết lòng vì
nước; hoặc lồi thừ chưa hạp, không
được phí chi mà đua tài. Ấy chẳng qua
là cảnh-ngộ bức người, tưởng không
phải có lòng lười-trề. Than ôi! Vàng tay
Dương-Y, đã đánh tiếc phú Lăng-vân; (3)
có mặt Chung-Kỷ, chi nở thẹn đờn Lưu-
thủy? (4)

Hiểu cho các người hru-quan, từ kinh-
ngoại cho đến Bắc-kỷ, hề ai sanh-bình
mà sẵn tài kinh-tế, chuẩn cho trừ tư

(2) Cửa Hành nước Bỉ, là chỗ người ở ẩn đót.
(Kinh-th)

(3) Dương-Y là người ở đời nhà Hôn. Khi
vua Vũ-đề đọc bài phú Lăng-vân thì khen lắm,
rồi lại tiếc mà nói rằng: Ta rất tiếc vì không biết
được người làm bài phú này. Dương-Y liền
tâu rằng: « Bài phú ấy vốn của người ở đóng
quận với tôi, tên Tư-Mã Tương-Như làm ra đó. »
Nghĩa là nói đời này không có ai mà tiếng danh
như Dương-Y vậy.

(4) Chung-Kỷ là người ở đời Xuân-thu chiến-
quốc, biết nghe giọng đờn Lưu-thủy của Bá-nhà.

phương-lược, làm làm sao cho dân được
giàu thanh, nước được văn-minh, của
nước dồi-dào, giao-lân hòa mục, làm
cho vui vẻ mà hưởng lấy cái hạnh-phước
lâu dài; phạm ai có nghề chi nghiệp chi,
hoặc làm được ích lợi về sự chi, hoặc
làm được sách chi cho có phương-châm
cách-tri mới lạ, có yếu-điểm tân-hóa văn-
minh, để dạy bảo quốc-dân, cho hậu sanh
lợi dụng; chuẩn cho dâng bày phương-
sách, xem thử có tài hữu-dụng, quả hạp
thời-nghi, rồi sẽ ban thưởng ban quan
cho xứng đáng. Trăm chẳng đời đâu!

Chuẩn thông lục cho ai này đều tuân
biết.

Ngày 18 tháng 9 năm Khải-định thứ hai.

Rút trong Nam-Phong quyển thứ 6.

Có sửa một hai tiếng theo giọng Nam-
kỷ cho khán-quan dễ hiểu.

B. Q.

EDEN-CINÉMA

Tuần tới này bạn hát bóng
Eden-Cinéma hát hay và vui quá,
liệt-vị hầy đèn mà xem chơi cho
tiêu khiển.

Hát tuồng nàng Liberté, thiệt là
nữ trung hào-khết hay lắm!

THUỐC ĐIỀU HIỆU SÚNG ĐỒNG

BAO XANH

Mùi đá ngon mà giá lại rẻ

實業要論

THIỆT NGHIỆP YẾU LUÂN

A-bích Bác-sĩ dưỡng kẻ tân pháp
(Tiếp theo)

Phàm làm đờn-ông thì phải đờm
đương cái nhiệm-vụ nội một nhà
thì cái bổn phận đã đành rồi, nếu
nhà nào mà thêm được một người
đờn-bà cũng biết để ý chăm lo về
phần kinh-tế, thì nhà ấy rất có
hạnh-phước vô cùng.

Vì tôi thường thấy có nhiều nhà,
lúc đờn-ông còn sanh tiền, thì muốn
việc đều thích ý; Đờn khi đờn-ông
rủi mà mất trước đi rồi, để đờn-
bà ở lại, thì dầu chàng nghèo cho
đền bồi không dặt mà cậm dùi đi
nữa, thì cũng bị gien truân khuẩn
bức lắm khi. Và lại lúc chống còn
sống, có nghề nghiệp làm ăn, để
kiềm được đồng tiền, hoặc làm
quan, hoặc buôn to bán lớn, cho
nên bề dụng độ huy hoát đã quen
rồi, nay tuy chống mất mặc dầu

song vì cái địa-vị nó buộc mình,
bớt xài không được, vậy thì biết
lấy nghề nghiệp nào làm cho có
tiền mà xây xài cho phụ phí theo
nề-níp cũ. Nếu thiếu trước hụt
sau, thì ắt việc giáo-dục con cháu
trong nhà cũng phải phê hết, như
thề thì hại biết dường nào!

Vậy thì phận làm đờn-bà, cũng
phải trước lo sớm liệu, tìm một
nghề-nghiệp nào cho nhẹ nhàn và dễ
sinh lợi-tức, tập làm lay cho quen,
để phòng khi gặp cảnh chẳng may,
dùng lấy đó mà duy trì trong gia-
đạo, khỏi lo thôn thiêu, khỏi cầu
lụy ai, thung dung tự tại, quý biết
dường nào!

Hoặc chống mặc đi buôn bán
dường xa, có vợ giỏi ở nhà, biết
lo liệu sanh nhai mà duy trì gia-
đạo, thì chống cũng được an lòng,
khỏi lo phần nội cò.

Vậy mà hiện trong lúc này,
những nghề nghiệp nhẹ nhàn mà
mau sanh lợi, thì có chi hơn cái
nghiệp nuôi gà. Bởi thế cho nên,
hèn Âu-châu có nhiều người sang
trọng, những là Bá-tước, Phu-
nhân, Hầu-tước Phu-nhân, đều l
giồng giồng trăm-anh, nhưng mà
đền khi chống chết, thì ở góa với
con, cứ chuyên một nghiệp nuôi gà
mà làm ra giàu có lớn.

Có kẻ hỏi: Phải nuôi gà mãi
mấy con, mà được lợi là bao nhiêu?

Lời ấy khó mà đáp lại cho chắc
cái số bao nhiêu được. Theo lời
luận của ông A-Bích bác sĩ
rằng: Phàm nuôi gà mà được lợi
nhiều ít, thì cũng do nơi sức
người nuôi, cũng do nơi sức
cũng không, hoặc chỗ nuôi khi-

hậu tốt xấu thế nào mà thôi, chứ
không định trước cho đúng được.
Nhưng lấy theo cái sự nuôi nặng
ki-lô-gam của Ngai đã kinh nghiệm
nhiều năm, thì trong số 12 con gà
mỗi năm được lợi như vậy:

Gà mái cho đúng 2 tuổi, thì mỗi
con mỗi năm nó đẻ ra ước cũng
được chừng 130 trứng; nếu nhơn
vời 12 con thì là 130 x 12 = 1560
trứng. Mà trong số 1560 trứng
ấy 1 phần phải trừ hao đi một
phần những trứng gà không trong,
áp không nở, thì còn lại 1404
trứng; áp nở ra rồi còn phải trừ
hao 10 phần hết một, còn lại chắc
số là 1 ngàn 3 trăm con (1.300).

nuôi cho thiệt ớn, đem ra mà bán,
đá h giá mỗi con chừng lới 4 cát;
ấy số 4 cát mỗi con mà phơn cho
số 1.300 con: 0\$40 x 1.300 =
520\$00 thì có phải là 5 trăm 20
đồng ki-ông?

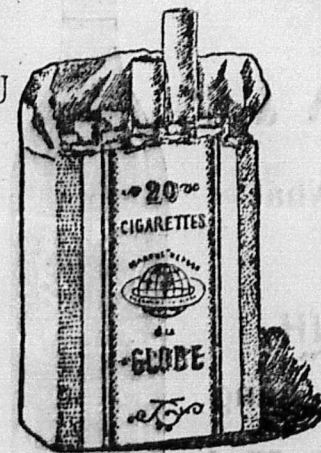
Đó, tuy là chưa tính những sở
phí nuôi (có nặc đá), song xét

THUỐC ĐIỀU

HIỆU

CÀ-LỘP

(TRAI ĐÀT)

Mùi nó thơm
tho diệu dàng
chẳng có thứ
nào bì kịp.

Có một mình hàng DENIS FRÈRES
có trừ mà thôi

lại cái nghiệp nuôi gà, sở phí cùng chẳng hao tốn bao nhiêu; huống chi gà mà mình nuôi cho thiệt kĩ, cho được mập được béo, thì mình còn bán được giá hơn, hoặc 4 cất rưỡi hoặc 5 cất cũng chưa biết chừng.

(Sau sẽ tiếp theo)

NGUYỄN-CHÁNH-SÀI.

Khi tiếp được nhứt-báo

Xin đọc bài này trước hết

Bổn-quán đã có ấn hành năm ba phen rồi mà than phiền có một điều là Khán-quan gửi thơ đến cho Bổn-quán mà ký tên không rõ, làm cho Bổn-quán rối lòng rối trí, không biết được của ai mà hồi âm. Nhưng, đến nay Bổn-quán vẫn còn được thơ như vậy luôn luôn.

Như mới rồi đây Bổn-quán có tiếp được hai bức thơ của hai vị Khán-quan: một bức ở Saigon đờ ngày 5 Février 1918,

viết bằng chữ Langsa mứt xanh, còn một bức ở Bạc-liêu đờ ngày 6 Février 1918, viết bằng chữ quốc-ngữ mứt đen, gửi đến cho Bổn-quán hay rằng không mua nhứt-báo nữa, song cả hai đều ký tên không rõ, như vậy thì Bổn-quán biết ai mà hồi số.

Vả lại trong số Khán-quan thì đông lắm, hơn một ngàn mấy trăm vị, mà Qúi-ông ký tên không rõ, thì Bổn-quán có thể nào mà biện cho ra được bức thơ ấy của ai?

Vậy nay bổn-quán lại đăng báo một lần nữa mà xin cùng liệt vị Khán-quan, tự hậu nếu ông nào có gửi thơ cho Bổn-quán hoặc mua Báo, hoặc muốn hỏi điều chi, thì xin ký tên cho rõ ràng. Dầu có muốn quây thế nào tùy ý, song kẻ đó phải viết thêm một hàng cho mình bạch như: Nguyễn-v. Ôi, ở làng Quê-lâm, Tổng Thương-Xuân, hệt Bạc-liêu. Hay là Trần-vân-Xoài ở đường Miche số 80 Saigon.

Làm như vậy cho Bổn-quán tiện bề hồi âm. Bằng vị nào mà ký tên cứ việc quây lia như cũ, thì Bổn-quán chẳng hề biết tới thơ ấy. Xin liệt-vị nhớ giùm.

N. C. M. Đ.

Canh-nông tu'ong-tê hội

(Tiếp theo)

Một điều ví dụ này đủ làm cho quí quan rõ thấy sự lợi của hội Canh-nông.

Một người điền-chủ nhỏ kia có 6 mẫu ruộng, trong nhà có 3 người con.

Người thứ nhứt ưa nghề nông thì ở theo cha mà cấy cấy ruộng nhà một năm hơ lợi bực trungặng sáu trăm gia, bán ra 380 \$00, áo xài phù phè, việc cũng-quải ông bà cũng đặng tứ tế.

Người thứ hai không ưa ruộng, lại làm nghề thợ cũng đủ ăn đủ xài.

Người thứ ba lại hoan-đàng, đến nơi tỉnh thành mà chơi bời, xài phí mất nợ nặng người ta.

Ruồi người cha chết, đất này phải chia ra, thì một phần còn có 2 mẫu mà thôi. Vậy thì người con thứ hai bán liền phần của mình đi, bởi vì không biết nghề ruộng nên có để làm chi. Con thứ ba cũng bán liền đi nữa mà trả nợ, thì còn lại có một người con trưởng-nam, tuy ưa nghề ruộng mặt đất cũng phải ép bụng mà bán phần của mình đi nữa, chớ để làm chi có 2 mẫu, cây cấy gì cho đủ ăn mà đề. Ấy vậy thì nó cũng phải bỏ làng, đi đến chợ mà kiếm nghề khác làm ăn. Qui-mô cũ của ông bà nó rã tang hết, anh em chia lìa nhau, đến ngày đờ quả cha mẹ không đặng tử-tê như xưa nữa.

Chờ chi mà có Hội Canh-nông thì hội sẽ bảo toàn cái gia-nhiệp ấy như chơi.

Người con trưởng-nam sẽ đến hội mà xin vay. Đem bạc về mua lại hai phần đất của hai em nó, thì nó sẽ dễ g làm chủ một mình sở ruộng của cha nó như cũ. Như vậy thì gia nghiệp khỏi điêu-tàng.

Trong 6 mẫu ruộng này đánh lãi 1200\$. Hai phần của hai người con thứ là 4 mẫu giá là 800\$. Tên trưởng-nam đem hết 6 mẫu mà tì ẽ chưng cho hội đặng hồi 200\$ phân ra năm hạng mà trả, mỗi hạng là 160\$ và lời 10% thì:

Năm thứ 1 ^{er}	trả vốn	160\$	lời	80\$	=	240\$
— 2 —	—	160	—	64	=	224\$
— 3 —	—	160	—	48	=	208\$

Năm thứ 4	trả vốn	160\$	lời	32\$	=	192\$
— 5 —	—	160	—	16	=	176\$
Cộng...		800\$	240\$	1040\$		

Mỗi năm làm đặng 600 gia lúa, giá 480\$ thì làm sao không có thể mà trả nợ phân hạng này. Trong 5 năm rảnh rang nợ rồi, thì nghiệp cũ đặng vững vàng. Mà ví như năm nào có bị tai-nạn chi thì hội cũng chăm-ché, cho trả lời không mà thôi, thì để trả biết là đường nào.

Một điều ví dụ khác nữa;

Một người chủ-điền có 3 mẫu ruộng và một đôi trâu, mà chẳng may trâu chết, hay là bị ăn trộm bắt đi, không phương thế chi mà làm ruộng nữa được. Còn trong nhà thì làm mùa nào đủ xài mùa này mà thôi, không có dư cho đặng 100\$00 mà mua trâu khác. Ra đi hỏi người ta 100\$00 thì mãng năm phải 130\$00 dẫu ruộng cho trúng cách mấy trả cũng không nổi nợ, bởi vì (3 mẫu thì huê lợi có 240\$00 mà còn phải để dành mà ăn đặng làm mùa tới nữa là khác, thì còn lại có bao nhiêu đâu). Lại chẳng may thất mùa, thì lời nợ cũ phải nhập làm vốn, trong ba năm ruộng phải về tay chủ nợ.

Như có hội Canh-nông rồi thì người này đặng đến đó mà cầu-cứu. Xin vay

100\$00 đặng mua trâu phân hạng mà trả 3, 4, 5 năm tùy ý, thì nhâm một năm trả có 30, 25 hay là 20\$ mà thôi; có khe chi đâu.

Nói qua tới sự giúp vốn mà mở mang ruộng mới, thì là một sự hữu ích vô cùng cho mấy tỉnh hương tây (Châu-đốc, Rạch-giá, Long-xuyen, Cầu-thơ, Sóc-trăng Bắc-liêu) Sự ích-lợi này chẳng ai lường chẳng cần chi phải chờ mới thấy, cũng nhờ sự cho vay ăn lời rẻ và phân nhiều hạng của hội Canh-nông mà mấy tay có chí làm ăn lớn sẽ có thể sáng khai đặng nghiệp cũ.

3°—Sởra Nghề nông

Bấy lâu nay những nhà làm ruộng chúng ta cứ theo lối khi-nghệ cũ của ông bà mà dùng, không có kiếm thế mà chế biến máy móc chi khác ra cho đặng lợi và phương tiện hơn. Cách ấy bởi một là chúng ta chẳng thông cách-vật trong việc máy-móc, hai là chúng ta không có đủ sức mà chi-phí trong sự tốn hao ấy.

Khi lập thành hội Canh-nông rồi thì hội có để một phần bạc lời trong sự cho vay ra đặng mà lo qua phía mở-mang này. Hoặc dùng bạc ấy mà mua máy làm ruộng của các xứ như là Huế-kỳ, Y-dại-lợi đem về mà thử, rồi chớ nào bất tiện

thì chế sửa hoặc cấp thưởng mấy ông hát-vật có chí nhiệt-thành kiếm tiếm đặng, mà về móc phương tiện và có ích cho mình.

Cũng lấy bạc đó mà lập ra cuộc đấu xảo Canh-nông khi-nghệ hay là đấu Canh-nông thế-sống đặng cho chúng ta có thể tuyên các thứ tốt hơn mà dùng hay là giống tốt hơn mà trồng.

Hoặc nhà cấp cho trẻ đi học trường Canh-nông tới nghiệp cũng là châu cấp cho người hẻo-lâm sang ngoại-quốc mà học những điều hữu ích về nghề Nông của chúng ta.

Một sự lợi trước hết là chúng ta đặng đoàn thể, cùng nhau, đặng tuyên chọn của chúng ta ra cho có thứ-tự giống tròn, dài phân biệt nhau, như vậy thì bán đặng cao giá hơn là đồ lộn xộn như bấy lâu nay.

Cách thế lập hội.

Nghe qua các điều trên đây, thì ai mà chẳng thấy sự ích-lợi của hội Canh-nông, nhưng mà chớ ai ai cũng cho là sự bạc tiền lớn, khó kiếm vốn cho đủ lập mà thành.

Tưởng như vậy thì làm. Thật là sự bạc tiền thù xuất của hội rất lớn, mà từ-nhiên bạc vốn hiện của hội chẳng có bấy nhiêu.

Cái trí-thức của mấy ông thông-thái bên Tây thiết lập, hội Canh-nông ra thiết rất cao thâm, xin chớ quí quan đọc tiếp theo sau đây thì hiểu rõ.

Hội lúa

Kêu vô hội những người có lúa mỗi năm, hoặc điền-chủ hay là người làm ruộng mướn, người lãnh một phần hùng, bạc vô hội 0\$50, bạc đầu đầu làm chi-phí mỗi năm trong việc giấy tờ sổ sách thì là 1\$00.

Buộc mỗi người hội-viên phải đem mỗi năm tại kho của hội mà đóng số lúa dư của mình, nghĩa là tính số lúa ăn, lúa giống rồi, còn lại bao nhiêu lúa để bán, phải đem đến kho mà đờ.

(Sau sẽ tiếp theo)

Mỹtho Canh-nông-hội
Phó Hội-trưởng
TRẦN-NGUYỄN-LƯƠNG,

COGNAC
O
P
JULES ROBIN & Cie
Rượu Cỏ-Nhát
HIỆU
RÔ-BANH
Có một mình hàng
LOUIS OGLIASTRO ET Cie
Có trứ mà thôi

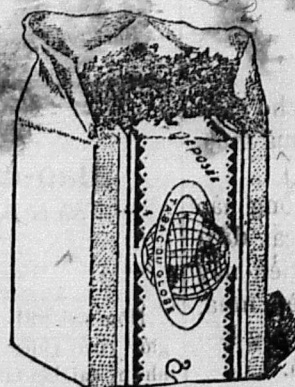

Ấy là một thứ rượu rất diệu, rất ngon, rất quí, nội cỏi Đông-Dương này thiên hạ đều biết.

Muôn mua cho có rượu ngon, thì phải nài cho được cái nhãn hiệu này mà thôi.

Thuốc hút
hiệu
CÀ-LÔP

(TRÁI ĐẤT)

Là một thứ người ta ưa dùng hơn và hay hơn mua thường lắm

Có một mình hàng DENIS FRÈRES có trứ mà thôi,

Quảng cáo Đông-nhơn

Kính lời cùng văn-nhân, tài-tử, phú-hộ, hào-gia được rõ: Chúng tôi đã có rao ràng đầu tháng Janvier 1918 thì tờ «Đại-Việt Tập-Chi» chúng tôi xuất bản. Chúng tôi cũng hết lòng lo lắng đặng cho trọn lời hứa, ngặt phần bài-tri chưa an, phần nhà in trễ nãi, làm cho Tập-Chi chúng tôi đến trong tuần tháng Février mới phát hiện.

Vậy chúng tôi cúi xin Đông-bang miềng nghĩ về sự trễ nãi. Tuy số 1 xuất bản nhằm tháng Février, song chúng tôi cũng kể là tháng Janvier và chúng tôi đưng lo lắng làm cho số 2 xuất bản luôn trong tháng này, đặng chuộc cái lỗi trễ kỳ số 1.

Đại-Việt Tập-Chi
cần khẩn

Cuộc lý-tài XỨ CAO-MAN

Nghề canh-cửi.

Xứ Cao-man còn đơn-sơ như Nam-kỳ buổi trước, nhưng mà nhờ có nhiều rang lịch-lâm, hết dạ ân cần, nên nay đã rộng bước trên đường tiến-hóa.

CHỈ HỒNG-MAO HIỆU BROOK

Nếu các cô các bà muốn cho được thứ chỉ tốt mà may cho chắc cho bền, thì phải lựa thứ chỉ Hồng-mao hiệu **BROOK** này mà mua.

Những chỉ ông nào mà không có cái **đầu con dê** như kiểu này đây thì đừng thèm mua, và phải coi chừng kẻo mà lầm đó già.

Có một thứ chỉ hiệu **BROOK** này là chỉ tốt thượng hạng mà thôi, không có hiệu rảo sánh kịp.

Có một mình hàng **LOUIS OGLIASTRO ET Cie** có tư mà thôi.

Người Cao-man chẳng phải như người Nam-kỳ mà nhúc nhúc không dám rời tiền. Người Cao-man có chí kinh-dinh. Nay trong xứ đã lập ra nào là nhà công-nghê, nào là công-ty đủ thứ, nương theo cách-thức Âu-châu mà quảng-khai sản-vật. Nay lại hùng vồn với người Langsa mà lập ra một hội để tầm đệt tờ.

Nhờ có Chánh-phủ bào-hộ ra công ban-bổ khắp cùng, nên hội này tuy mới lập ra, mà tư-hỗn tính hơn 12 muôn quan tiền tây, lấy hiệu là «Pháp-Man công-ty». Nay đang sắm sửa mở rộng cửa hàng, vì tính lập nhà-máy mà quay tơ.

Hội này nhờ có Cao-man Quốc-vương đứng lo bảo trợ; lại có các quan bên sở Canh-nông phụ sự. Các ông Hoàng và các quan Thượng-thờ đều chăm lo mỗi việc; như thiết lập các nhà buôn lớn, nhà nghề to, đều có dự vào, nên chắc sẽ có thể mong rằng nội trong năm nay sẽ chở sang ngoại-quốc tơ lụa chế theo kiểu tân thời.

Hội này bàn tính rằng mấy năm đầu, trong hàng sắm chừng 100 lò ươm tơ thì đủ; mà trước hết sẽ sắm 1 cái máy-hơi cho to, có thể cử động nổi các máy trong hàng; rồi lần lần mỗi năm sẽ mở lần ra thêm một ít.

Ấy vậy, thì đang thời đây phải có chí mà tính việc đại sự này cho liền tay, vì vật liệu tại xứ Cao-man không làm gì cho hết.

Tính sơ mà coi thì ngày nay nội xứ dọc theo ngọn Cửu-long-giang, chạy dài đến giáp giới địa-phận Nam-kỳ, thường năm cũng có 5, 6 trăm lò ươm tơ rồi.

Vả lại, hàng tơ của Pháp-Man công-ty đây rất có nhiều thế tiện lợi bội phần. Đã lựa chỗ phiên-ba thị-tứ mà lập lò, để bé chớ chuyên là một, lại còn sở Tài-chánh của Thuộc-địa hứa lời bảo-hộ vốn liền trong hai năm đầu, cho tiện bề dạy trở, hồng lược cho mau khỏi đám chông gai bụi ban-sơ, chông gai gay trở đường nào, vì hàng này vừa mở cửa ra mà đã có người tranh-đấu lâu đời bẻm sần đó!

Lại may nhờ có quan Khâm-sứ Baudoin hết dạ châu toàn, giúp lời cùng quan Toàn-quyền A. Sarraut, xin dự phòng mỗi năm đặng 1 muôn đồng để phụ-cấp cho hội này.

Bấy nhiêu tình trọng-hậu của Chánh-phủ, thì đã đủ mà làm cho xứ Cao-man bén lòng vững chí; mà ta cũng nên xem lấy làm gương, ước sao cho mỗi xứ trong cõi Đông-Dương đều noi theo gương này mà chỗi bước, như là xứ Nam-kỳ ta, vì phong-thể rất cần-xúng, thit-hạp với nghề này, lại sẵn sẵn mọi vật, ta chỉ có ra công mà nên việc.

Rút trong nhật-báo Opinion dịch ra.

NAM-KỲ Báo-chương-hội

Nhóm Đại-hội ngoại lệ

Ngày 31 Janvier 1918

Hôm ngày 31 Janvier 1918, lúc bốn giờ rưỡi chiều hội Báo-chương Nam-kỳ nhóm đại hội tại quán nhật-báo «Impartial» số 17 và 25 đường Catinat Saigon có mặt nhóm là: bà Rose quaintenne, ông Héleury, ông Canavaggio, ông Nguyễn-vân-Chúa, ông Lamagal, ông Isidore, ông

de Lachevrotière, ông Mercier Beauné, ông Nguyễn-phủ-Khai, ông Nguyễn-tử-Thức, ông Đặng-thúc-Liêng, ông Nguyễn-kim-Đỉnh, ông Trần-vân-chim và ông Nguyễn-chánh-Sắt.

Mấy ông Cửa, Chim, Đỉnh, và de Lachevrotière thay mặt cho mấy ông Đề, Đức, Mưu và Delaroché.

Ông Phụng-hoàng-Sang mắc việc xin kiểu Ông chủ hội là M. Héleury, diêm danh mấy vị phái-viên hiện diện nhóm đủ số được phép bàn nghĩ y theo điều lệ Hội Báo-chương nên bốn giờ ba khắc thì mở hội. Ông chủ hội cho chư phái-viên rõ ràng y theo hội Báo-chương như định kỳ nhóm đại hội lệ thường cách vài tháng nay, ngài đã lo xong.

Kể đó ngài bảo ông chánh ký-lục hội đọc bức thư của quan Toàn-quyền gửi cho hội như sau đây.

Saigon, le 12 Janvier 1918.

Quan Khâm-mạng Tổng-Thông Đông-Dương Toàn-quyền đại-thân gửi cho ông chủ hội Báo-chương Nam-kỳ.

Thưa ông chủ hội,

Ông đã có lòng mà tỏ cùng tôi các điều sở vọng của hội Báo-chương Nam-kỳ: một là các tờ công-văn của chánh-phủ ấn hành trong nhật-báo không tiền, thuộc về châu-tri và yết thị thương mại; hai là cách kiểm duyệt chánh-phủ về nhật-báo quốc ngữ; ba là về nhật-báo-tính (Moniteur des Provinces) mà chánh-phủ rất trọng dụng; bốn là các sự ban hành xứ-đoán (án tòa) trong nhật-trình Đông-Dương Công-báo (Journal officiel).

Tôi xin hỏi âm cho ông hay rằng tôi đã truyền lệnh cho các quan Thủ-lãnh các sở chánh trị Nam-kỳ cùng các xứ bảo hộ cõi Đông-Dương, kể từ ngày nay tính mà trả tiền cho các nhật-báo nào có ấn hành những yết-thị đấu giá thuộc về phần sở của các ông.

Còn việc ban hành án tòa trong Đông-Dương Công-báo (Journal officiel), thì đợi chừng mãng tờ giao-kèo (contrat) mới tính được.

Tôi đã phủ đơn của Báo-chương-hội cho quan Thống-dốc Nam-kỳ và xin Ngài

rộng lòng xem xét về vụ kiểm duyệt nhật-báo và vụ «Nhật-báo-Tính» được trọng dụng.

Nay kính,
Ký tên: A. SARRAUT.

Đọc thơ quan Toàn-quyền rồi thì ông de Lachevrotière liền đọc thơ của quan Thống-dốc Nam-kỳ sau đây.

Saigon le 22 Janvier 1918

Quan Thống-Dốc Nam-kỳ gửi cho ông chủ hội Báo-chương Nam-kỳ.

Thưa ông rõ: Y theo lời xin của hội Báo-chương Nam-kỳ, thì quan Toàn-quyền đã như định rằng kể từ ngày nay những tờ châu-tri và yết-thị đấu giá của chánh-phủ ấn hành trong nhật-báo Tây và Nam đều phải xuất tiền số nào theo số này mà trả?

Vì bởi Thuộc-địa phải chịu hao tổn nhiều đặng thi hành lời nghị định của quan Toàn-quyền đã nói trên đây nên tôi tưởng không thể mà gộp cho các nhật-báo Tây và quốc-ngữ ấn hành một lượt mà y theo lệ của chánh-phủ ấy vậy, muốn cho được lòng chánh-phủ và cả thầy nhật-báo, thì phải tính lẽ này là nhật-báo phải luân phiên nhau mà ấn hành những yết-thị của nhà nước nói trên đây.

Vậy tôi xin ông hỏi âm cho tôi rõ rằng ông bằng lòng lo sắp đặc việc luân phiên đó chăng? Như vậy thì chánh-phủ sẽ gửi ngay cho ông các tờ yết-thị đấu giá thuộc về quốc-chánh và ông lo lấy mà phân phát cho nhật-báo ấn hành. Mỗi cái yết-thị đấu giá thì giao cho một sở nhật-báo Tây và một sở nhật-báo quốc-ngữ ấn hành mà thôi.

Nay kính,
Ký tên: LE GALLEN

Vậy kể từ ngày nay, việc ấn hành chánh sự trong các Nhật-báo thì nhà nước phải trả tiền, nên phái-viên cả thầy đều như định rằng Nhật-báo thuộc về hội Báo-chương phải đóng cho Hội hai chục phần trong một trăm (20%) về tiền thầu ấy.

Những tờ châu-tri cùng các lời-rao đấu giá sẽ gửi hết cho ông Hội-trưởng, rồi

ngài phải lo lấy mà phân phát cho các sở Nhật-báo Tây và Nam luân phiên nhau mà ấn hành.

Hội lại như định, sẽ xin ấn hành những lời rao đấu giá của các tỉnh.

Ông Héleury, quản-lý Nhật-báo «L'Opinion» nói rằng sự ban-hành công-văn chánh-phủ đã tính xong rồi, vậy thì Hội phải lo xin ấn hành trong Nhật-báo giấy tờ xứ đoan và công-văn về phận sự của Thôi-thảo (Trưởng-tòa) Lục-sự, Trạng-sư (Thầy-kiện) Lục-sự ký thạt văn văn. Ông Héleury lại bày tỏ rằng Hội cũng nên xin mấy viên quan này gửi thẳng cho Chủ-Hội Báo-chương giấy tờ ấn tiết rồi Chủ-Hội phân phát cho Nhật-báo ấn hành theo cách nói trên đây.

Ông De Lachevrotière, chánh Chủ-bút Nhật-báo «L'Impartial» bèn nghịch luận với Ông Héleury mà nói rằng: nếu làm như vậy là muốn hủy cái quyền cạnh tranh tự-do của Nhật-báo; Ông de Lachevrotière lại nói: ý-kiến ấy nay mà bày tỏ ra, là vì mong kim đều ích kỷ mà thôi.

Ông Héleury trả lời quyết chắc rằng: đều ấy là đều lợi chung cho Báo-chương.

Ông De Lachevrotière nói: «xin lỗi Ông cho tôi nói: ấy là Nhật-báo «L'Opinion» với L'Impartial» có ý tranh đua nhau mà thôi chớ gì.»

Ông Lamagal và Ông Isidore, Chủ-bút Nhật-báo «L'Opinion», đều ngụ ý rằng Báo-chương đến cầu xin mấy viên quan nói trên đây (Lục-sự, Trạng-sự, văn văn) chắc vô ích lắm, vì mấy ông chẳng hề khi nào không chịu bao giờ.

Ông De Lachevrotière cũng y như lời mà rằng: «Hội Báo-chương có quyền gì mà buộc mấy viên quan tòa chánh nói trên đây phải y theo sở vọng của hội; mấy Ông chẳng hề chịu nhẹ thế mà không chịu việc ấy và tùy thích muốn giao cho Nhật-báo nào ấn hành công-văn của mấy Ông thì mấy Ông làm, miễn là ít hao tổn cho thân-chủ của các Ông thì thôi.

Song le Ông Mercier-Beauné, và Ông Cửa lại hiệp ý-kiến với Ông Héleury, cả ba đều xin Hội nhậm y như lời Ông Héleury xin quyết; cả thầy phái-viên hàng

lòng duy có một mình Ông Delaroché, Lamagat và de Lachevrotière cứ nghênh ý hoài.

Vậy thì Hội sẽ viếng mấy viên quan tòa chánh nói trên đây (officiers ministériels).

Kể đó Hội nhất định gởi tiền của hội cho hãng bạc «Banque Industrielle de Chine» MM. Laugier và Ông nguyên-văn-Cur được cho vào Hội Báo-chương phái-viên hành sự (membre actifs.)

Ông Aymard, Ông de Mérona và Ông Leroy d'Etioles được cho vào Hội Báo-chương làm phái-viên phụ-sự (membres adhérents).

Ông Héloiry lại cho các phái-viên hay rằng ông có sẵn những danh-thiếp hội viên (cartes de syndiqués) và vì nào muốn lấy một cái danh-thiếp ấy thì phải đóng cho hội hai đồng bạc.

Kể từ ngày nay, Hội Báo-chương nhất định đòi tiền ấn hành giấy tờ về quan-hôn, tan tế; chứ không in giùm như trước nữa.

Còn về việc nhà hội, thì hội xin ông Hội-trưởng độ kim phố, nhà, cho biết số tiền sẽ định bao nhiêu, chừng biết chắc số tiền ấy rồi sẽ nghị định mà thi hành.

Theo lời xin Ông Cửa, thì cả hội đồng tính sẽ xin quan Thông-độc Nam-kỳ lập lệ cho nghị 3 ngày Tết y như lệ cũ trước khi tờ châu-tri của quan Toàn-quyển Van Vollenhoven năm 1914 vậy.

Đông-Dương Chánh-phủ

NAM-KỲ THÔNG-ĐỐC PHỤ VỤ
Tạo-tác-tự

Hội-đồng quản-lý cửa Thương-mại
SAIGON

Về cuộc chịu-lãnh lễ đường bằng đá xanh dựng sửa nẻo ra vào lối bực-sông Khánh-hội

Lời rao đấu giá

Ngày thứ ba 13 mars 1918, đúng 10 giờ trưa, tại phòng văn quan Giám-công

Bác-học (Ingénieur en chef) sở Tạo-tác, sẽ đặt Hội Phái-viên mở cuộc đấu giá về việc lãnh làm lễ đường bằng đá xanh dựng sửa nẻo ra vào lối bực-sông Khánh-hội. Đơn xin đấu phải bỏ vào bao thơ gắn bằng bán-kiến.

Tiền thế-chứng tạm, định là 145\$00
Tiền thế-chứng thiệt, là... 750.00

Đơn đấu giá được phép bỏ vào thơ recommandée mà gởi thẳng cho quan Giám-công Báo-học sở Tạo-tác Nam-kỳ, tại Saigon. Ngoài bao phải biên cho rành rõ các giấy tờ đựng trong thơ ấy, lại phải gán cho biết rằng không được phép khai thơ trước giờ đấu giá.

Trừ ra chưa-nhứt và ngày lễ, mỗi ngày, trong buổi hầu, các thợ lãnh-việc được phép đến phòng văn sở Tạo-tác (Division des travaux du Port) mà xin coi giấy tờ nội-vụ cũng là nào đơn từng-thuộc (soumission).

Saigon, le 5 Février 1918.
P. Ingénieur en Chef et p.o.
L'Ingénieur principal délégué:
Ký tên: BÉNABENO.

Xe hơi, xe hơi, xe hơi!!!

Chư tôn có muốn ba cái xe hơi tốt chăng???

Có muốn trúng những đồ qui báu của Saigon Ai-quốc-hội chăng? Như muốn, thì hãy mua giấy số Tombola cho mau đi, kéo hết rồi mà tiếc!

Hãy mua đi, đừng dụt dụt! Ngày 24 Février 1918, này thì xổ đã!!!

Cung tụng lương y

Hiệp-hòa, le 3 Janvier 1918.

Nhị-thiên-đường Tiên-sanh nhà giảm;
Kính thăm ông Đặng Phước Thọ, sau cảm ơn ông có lòng tế-thế, chế ra nhiều

thứ thuốc diệu dụng cho đời. Như thuốc «Sưu-độc linh-dược» tôi đã mua giùm cho một người bạn-hữu của tôi dùng hôm tháng trước thì là huyền diệu vô cùng. Nên nay người bạn hữu tôi cậy tôi kính ít hàng cảm tạ ơn ông.

Nay kính,

CAO-HẢI-ĐỀ, Instituteur
à Hiệp-Hòa (Mytho)

P. S. — Xin ông làm ơn gởi cho tôi hai cuốn Catalogues.

Au-châu chiến cuộc

Ngày 4 février

Mặt Pháp

Hôm qua này quân Đức còn kéo binh đến hãm thành Fresnes, song chẳng bao lâu, bị binh ta bắn nã mà phải cuốn vó.

Mặt Anh

Binh Anh ngồi phi-toàn qua liên trái-phá vào chiến hào quân giặc, tại miêng Hargicourt.

Đức giám-quốc

Đức Giám-quốc mới ban thưởng quan Nguyễn-soái Leman một tấm khuy bài thượng-đẳng bội-tinh, vì có công giải cứu thành Liège trong cơn nguy-hiêm.

Ngày 6 février

Mặt Anh

Bình tịnh như thường.

Phi-toàn

Hai chiếc phi-toàn Ý-đại-lợi, liên hòa-ôi đốt trại thuốc súng tại San Sino.

Ngày 8 février

Phi toàn

Thừa diệp tốt trời, binh ta cỡi phi-toàn lược đến giao phương cùng quân giặc một trận rất dữ dằn. Bắn hạ 8 chiếc của Đức; còn năm chiếc nữa bị đốt cháy tiêu.

東洋時事

ĐÔNG-DƯƠNG THỜI SỰ

Giá lúa giá bạc

Lúa mỗi tạ 68 kilos chở tới nhà máy, từ 2\$10 tới 2\$15.

Kho nhà nước	3f.90
Hàng Đông-dương	3.92
Hongkong Shanghai	3.88
Chartered Bank	3.87
Banque Industrielle de Chine	3.90

Calbê

Làm bạc giả.— Bầy lâu nay, sở mật-thám nom rình một bọn làm bạc giả. Chúng nó chuyên nghề làm giấy 5\$, 20\$ và 100\$, rồi chèo vào mấy khoản vẫn gạt gẫm dân lành mà đời bạc.

Sân-nghiệp gom nhau trong một chiếc ghe lộng, «sớm trưa một ngọn thủy triều lưng voi». Thường, giả khách giang-hồ, thả lên thả xuống theo ngọn Cфу-long-giang, núp nhau trong thuyền mà vui-thú. Vì vậy «bóng chim tím cá biếc đầu mà tím!»

Nhưng mà, chơi dao thì phải có ngày đêc tay! Mới đây, hay rằng bọn ấy bị nã tróc tại làng An-cur, gần miệt Cái-bé; nhờ có quan Kiểm-độc sở Mật-thám là ông d'Audigier và 1 tên lính kinh Annam hết lòng truy tróc.

Trong bọn bị bắt, có tên Lê-văn-Cương Nguyễn-văn-An, Trần-Tựu và Mai-văn-Diêu. Lê-văn-Cương này là đầu-đảng có danh hơn hết.

Ông d'Audigier soát lục trong thuyền, bắt được tang-vật như là: Giấy, mực, màu đủ thứ! Lại có một cái bàn in nhỏ-nhỏ vừa vặn làm nghề!

Lúc thuyền xáp lại thì bọn gian nghĩ biết vô phương đào-lậu, nên ngồi êm mà chịu phép. Nay đã giải về cho quan Biện-lý và hạ ngục tại Cãn-thơ.

Các việc xong xuôi, ông d'Audigier trở về Saigon được mấy ngày rày. Khá khen cho ông, vì bắt được vụ này công-lao hàng nhò.

Biết vậy, nhưng lớp này tiêu, lớp khác đương gậy; nội gian-lận đời nào cho tuyệt! Vụ này còn đang tra khảo lấy khai; tưởng sẽ có làm đếu hay, chứ được tin hồn-báo lập tức ủa hành cho khán-quan rõ bực tài-năn của giòng Phạm-Lữ.

Biên-hoa

Một việc rối rít mới xảy ra tại tỉnh Biên-hoa.

Tên Nguyễn-văn-Quy là thợ sơn ở Saigon, lên Biên-hóa sơn nhà gần chỗ giáp mỗi đường rầy xe lửa. Bỗng đầu xe chạy đến, chung vào chỗ tránh, đang để trống đường cho xe Saigon chạy tới.

Mà rúi này tại ai? Tại máy hay là người coi máy? Vì thỉnh linh xe thực lại, dụng mây cái xe kia đội vô cái thang của tên thợ sơn. Thang liền gãy tốt, tên Nguyễn-văn-Quy trên cao nhào xuống, đập mình là óc, máu chảy đầm đề.

Chở vào nhà thương thì tên thợ này đã hấp hối; lương-y ngả lòng, nét trông cứu được!

Cò-bốt còn đang lay lúi khai-báo.

Bentre

Ngày 3 février 1918, lối 10 giờ tối, tại mê-sông Bentre, lối bực Thạch mới, thấy thấy ông kho-bạc Gadoullet nằm phoi chính chông trên đồng các. Gán bên có một con chó ngồi giữ.

Sở tuần-thành hay đảng, lớp thì chạy báo với quan Biện-lý, và quan lương-y, lớp thì chạy báo với quan phó Tham-biện, vì lúc đó quan chủ tịch đi khỏi.

Các quan vội vàng chạy đến. Khán nghiệm ra thì chẳng thấy vịch tích chi, nên định quyết rằng ông Gadoullet bị nghẹt huyết-quản mà thác, (embolie).

Bình nhứt ông Gadoullet đi đâu hay đặc chó theo, lại mỗi buổi chiều hề ăn cơm rồi thì thường hay đi hóng mát. Có khi ngày ấy, dứa đường bịnh phát; ông biết không xong nên ngồi xế xuống đó mà nghĩ, rồi một mỗi nằm ngay mà nhắm mắt.

Xét ra không thấy chơn cẳng gì trên các. Lúc khán nghiệm thấy ông tay còn đeo 3 chiếc cà-rá, trong túi có 1 xâu chìa khóa và 1 cái hộp tiền. Vì vậy, chắc rằng không phải bị ai thích khách.

Ông Gadoullet hưởng thọ được 49 tuổi; nay để lại một người vợ Annam. Bà này còn đặc tào-khan 25 năm ngoài, nên năm 1914, ông có làm tờ chúc-ngôn mà quân phần tài-sản ít nhiều.

Thudaumot

An-cướp.— Đêm 2 février rạng mặt 3 février, lối 10 giờ khuya, có một đám an-cướp ước 5, 6 đứa, cầm máy thông, tời nhon, áp vào cướp nhà tên Hồ-v-Vang, là cai cấp-răng sở cao-su của ông Barry, tại làng Chánh-lưu tỉnh Thủ-đầu-một. Tài-chủ bị đánh đập tưng bừng. Quân an-cướp đoạt hết một cái rương, trong ấy có 3\$ và quần áo ước ngoài 132\$. Có nhiều đứa mặt bôi lọ nghệ vện vàng; thừa cơ a vào giật đại rồi «buồm» liễn, nên đầu có truy hô thê vào cũng không ai theo kịp.

Nhưng vậy trong bọn ấy, có người nhìn biết mặt vài đứa, nên nay còn đang tra xét cho ra.

Giấy LÊ NIL là giấy tinh-anh thượng hạng.

CUỘC XỔ SỐ

CHO HỘI HỒNG-THẬP-TỰ

Có lời nghị ngày 25 Octobre 1917 cho mở 1 cuộc xổ số, đặng phụ-cấp hội Hồng-thập-Tự.

Ngày xổ: 28 février 1918

Mỗi số: 1\$00

Độc đất trúng...	5.000\$ — 5.000\$00
2 số kẹp độc đất trúng.	500 — 1.000 00
5 số trúng.....	1.000 — 5.000 00
10 số trúng.....	500 — 5.000 00
100 số trúng....	100 — 10.000 00
200 số trúng....	50 — 10.000 00

Tổng cộng: 318 số trúng. 36.000\$00
Giấy số có gởi bán tại mấy nhà buôn lớn ở Saigon và các tỉnh.

Ài ôi, vì nghĩa giúp nhau mới qui! Tiền ta mua giấy số đây chàng mất đi

đầu. Một mai phước rạn nhà lành, trời xanh ghé mắt, số độc đất về tay, thì quả nhiên làm giàu trong nháy mắt. Nói cho cùng, dầu có trật, thì mất năm, ba đồng cũng chẳng lay chi làm hại, vì năm ba đồng ta mất đó sẽ làm cho ráo mắt mẹ hiền, nguôi lòng vợ thảo, mà vì việc nghĩa chung, chồng con đã xông tên lướt đạn trót mấy năm trời!

Nay còn chẳng mấy ngày mà việc nghĩa ta thành, vậy ta khá rủ nhau, đặc nhau mà làm cho tròn thì tròn chung, công đức ấy ngày sau biết mấy!!

Tổ lòng mang ơn

Nguyên chúng tôi là lính tập hưu trí ở hạt Bentré, cái xin ông chủ-bút, rộng lòng in bài này vào nhật-trình của ông, chúng tôi hết sức đội ơn.

Từ ngày chúng tôi được giấy hưu trí mỗi ba tháng phải tới toà bỏ mà ký tên vào certificat de vie, đoạn một ít lâu có trật đòi tới mà lãnh bạc, tại toà bố thì có một thầy Ký-lục Annam coi về việc ấy. Thuở nay tới kỳ ký tên phải chờ thầy Ký cho mới được ký tên, bằng thầy có công chuyện làm, dầu ở đó chờ cả buổi thầy cũng không ngó tới (thì như như thảo giớ) thương thay cho mấy người ở xa nếu trễ một lát thì không có đồ phải chờ ngày khác thiếu tiền ăn cơm mà về.

Mới kỳ này đây thầy Ký-lục Huỳnh-bá-Hy coi sở của chúng tôi; thiệt thầy này tánh tình vui vẻ hề thấy mặt chúng tôi dầu mắt làm công chuyện cũng dễ đẹp lại mà đưa giấy cho ký tên, kể ít ngày tới kỳ lãnh bạc cũng vậy không để trễ một phút, thiệt đại phước cho chúng tôi làm, vậy chúng tôi đồng nhau một tiếng đội ơn thầy Ký Huỳnh-bá-Hy và cầu cho Trời nhỏ phước lành cho thầy.

Bentré, le 6 Février 1918

Lính-tập hưu trí đồng ký.

Hội dựng hình PÉTRUS KÝ

Ngày 13 Décembre 1917, sáu giờ chiều có nhóm tại Nam-kỳ khuyến-học-hội mấy vị sau này:

- 1° Ông Huỳnh-quan-Vị, Đốc-phủ-sứ-hàm, Hội-trưởng.
- 2° Ông Bùi-quang-Chiêu Giám-đốc sở Canh-nông.
- 3° Ông Võ-thành-Báu Đốc-phủ-sứ Tòa-án Saigon.
- 4° Ông Hồ-văn-Kính, Hội-đồng thành-phố Saigon.
- 5° Ông Nguyễn-chánh-Tâm, Tri-huyện-hàm tại dinh Chưởng-lý.
- 6° Ông Trần-quan-Nghiêm Buôn bán, Tư-thợ.

Thiếu mặt 1° Ông Schneider, 2° Ông Lê-quang-Hiến (Sadec) 3° Ông Lương-khắc-Ninh (Bentré), 4° Ông Lê-bá-Trang (Bentré), 5° Ông Nguyễn-đức-Tuấn (Giadinh).

Số có mặt đông hơn số thiếu mặt nên có đủ quyền mà bàn luận.

Nghĩ vì lúc quốc-gia hữu sự, phận làm dân trong nước, thì phải tận tâm phò tá.

Nghĩ vì trong lúc này, Nhà-nước cần dùng tiền bạc mà trợ lực binh lính.

Nghĩ vì trong tủ của hội có hơn 3.500\$00 nhưng không có dịp mà dùng:

1° Trong lúc này nước nhà mắc lo việc chinh chiến. Còn việc dựng hình này phải có sức Nhà-nước mới đặng, vì phải gọi đơn xin một chỗ cho xứng đáng, mà đề hình Ông Pétrus Ký. Nếu gọi đơn trong lúc này thì có khi các quan không vui lòng mà đối tượng. Đề hết giặc, thì các quan sẽ có giờ rảnh mà chiếu cố đến, chừng đó có khi sẽ xin được một chỗ thị tứ mà dựng hình ngài. Chúng ta cũng sẽ ao ước cho Nhà-nước giúp thêm một số tiền trong việc dựng hình này: và tưởng có thể quyền tiền thêm của bá tánh cho được một số bạc lớn hơn mà làm cái hình lớn cho xứng đáng; Chớ lúc này như trí đều lo việc quốc-gia, đã vậy thiên hạ lại eo hẹp trong việc tiền bạc, khó mà xin quyền thêm nữa.

2° Hội có gửi đến các trường xảo nghệ tại Saigon Thu-dầu-một. Biên-hóa thì các quan cai trường đều từ chối không chịu lãnh làm trong lúc này.

3° Hội có cậy ông Granier là người chạm hình giỏi có danh tiếng, mà ông Granier hẹn một năm rồi mới trả lời, là bởi vì khó kiếm đồng và đá xanh.

Nghĩ vì trong một năm nữa, giặc chắc sẽ giết.

Nghĩ vì nhà Banque Hong-kong Shanghai chịu tiền lời mỗi năm có 1% lời, còn tiền Nhà-nước vay hơn 5%.

Nghĩ vì tan giặc rồi thì có thể đề mà bán cho người Langsa mà hiệu cho vay, vì nhiều người Langsa lúc thái bình lấy làm vui lòng mà cho Nhà-nước vay đặng 5%, 4% hoặc 3% lời.

Nghĩ vì cho vay thì Nhà-nước tính theo giá tiền tây, mà giá đồng bạc bây giờ là 4 quan. Lúc mãn giặc chắc là đồng bạc sụt xuống 2 quan 50 như ngày thường. Chừng đó hội lại bán số cho vay mà lấy bạc thì có lời nhiều, giá bội.

Nghĩ vì lấy bạc đương thời vô dụng của hội mà cho Nhà-nước vay, thì đã có nghĩa với Nhà-nước, mà lại có lời cho hội, lại vốn không sợ thất.

Vậy hội định xuất ra 3.200\$00 mà cho Nhà-nước vay.

Hiệu cho vay sẽ đề chữ, « Hội dựng hình Pétrus Trương-vinh-Ký ».

M. Trần-quan-Nghiêm sẽ lãnh mà đi đóng với M. Huỳnh-quan-Vị số bạc nói trên đó vào kho bạc hay là Banque Industrielle Saigon.

Ký tên:

- Huỳnh-quan-Vị,
  - Bùi-quang-Chiêu,
  - Võ-văn-Báu,
  - Hồ-văn-Kính,
  - Nguyễn-chánh-Tâm,
  - Trần-quan-Nghiêm,
- Sao y bản chính.
TRẦN-QUANG-NGHIÊM.

Rượu Sâm-banh hiệu
MARQUIS DE BERGEY
là rượu nhứt hảo hạng.

Trình thám tiểu thuyết (Tiếp theo)

Khi đến nhà Tiểu-qui Trình-thám rồi, Lại-xuân-Điền bèn đề Trần-Thắng ngồi chờ ngoài cửa; một mình vào trước nói với Trình-Thám rằng: « nay tôi đã truy ra chứng cứ rõ ràng rồi, té ra Xảo-châu với Nghiêm-thiên-Lý quả có dính hôn với nhau; và việc Nghiêm-thiên-Lý mưu giết vịnh-Tiên, Xảo-châu cũng biết rõ mà ». Trình-Thám nghe nói cũng chẳng lấy chi làm lạ, bèn hỏi cách trung dung rằng: « Thấy truy ra những chứng cứ gì? » Lại-xuân-Điền liền lấy cuốn sổ nhỏ ra trao cho Trình-Thám và nói rằng: « Đây, anh hãy xem lấy thì rõ ». Trình-Thám dở ra xem, thấy trong ấy có biên như vậy:

1° Nghiêm-thiên-Lý với Xảo-châu từ sơ tuần tháng 7 năm ngoái đến sơ tuần tháng 8 đồng ngụ tại nhà hàng nơi La-si-Bích, hai đảng tới lui với nhau thân mật lắm; ấy là lời của A-Nghiêm nói lại.

2° Nghiêm-thiên-Lý với Xảo-châu chẳng những là ở chung một nhà hàng mà thôi lại cũng có đi chỗ khác với nhau; ấy cũng là lời của A-Nghiêm nói lại.

3° Cách 4 tuần sau, vịnh-Tiên trở về La-si-Bích, thì Nghiêm-thiên-Lý dời liền đi chỗ khác, rõ ràng là va biết vịnh-Tiên không ưa người An-lê, nên va chẳng dám ở chung một chỗ; việc này thì đã thấy chứng cứ rõ ràng nơi trong cuốn sổ tên họ của bộ-hành ngụ tại nhà hàng.

4° Ngày 15 tháng 8, Nghiêm-thiên-Lý có đến tại Hòa-thượng-tự mà dính hôn với một người con gái ở Niêu-gio (New-york) xinh đẹp dị thường; ấy là lời của một tên đầy tớ trong chùa ấy nói đã rõ ràng.

5° Kể qua ngày 17 Nghiêm-thiên-Lý đã xuống tàu mà về xứ; ấy là trong nhật-báo tại Niêu-gio có đăng rõ những tên họ bộ hành xuống tàu ngày ấy.

6° Xảo-châu từ ngày ở La-si-Bích mà về, tuy không có việc chi cho lạ, song ngày ngày hằng buồn bực chẳng vui dường như có việc chi rầu lo làm vậy;

ấy là lời của tôi trai lý gái trong nhà Vinh-Tiên khai đã rõ ràng.

7° Nghiêm-thiên-Lý từ ngày về đến xứ rồi thì lo dọn dẹp nhà cửa và sắm những đồ dùng về việc cưới vợ lại hề mỗi kỳ tàu ở bến Mỹ-quốc mà qua đến An-lê thì anh ta thường lom lôm trông tin; ấy là lời của một vị Thông-tín ở bến An-lê cho hay.

8° Qua đến tháng chạp mà Xảo-châu cũng còn ở tại trong nhà của chú năng là vương-vịnh-Tiên chớ chưa thấy cưới hỏi chi hết. Lúc ấy coi bộ Nghiêm-thiên-Lý có ý nóng nảy; chứng cứ theo như mấy điều trên đây.

9° Qua đến ngày 29 tháng giêng, Nghiêm-thiên-Lý trở qua Mỹ-quốc; ấy là lấy theo Báo-chí tại thành Niêu-gio mà làm chứng cứ.

10° Ngày mồng một tháng ba, Nghiêm-thiên-Lý có gọi cho Vinh-tiên một phong thơ trong ấy chỉ có trách mắng Vương-có nương với Vương-vịnh-Tiên; ấy là lấy theo lời khai của Trình-vân-việc mà làm chứng cứ.

11° Ngày mồng 4 tháng tư, là trước khi Vương-vịnh-Tiên bị giết một ngày Nghiêm-thiên-Lý có giả mạo lên hộ người khác đến thăm Xảo-châu; bị Xảo-châu cự tuyệt không chịu cho vào; ấy là lấy theo lời khai của Huỳnh-Thắng mà làm chứng cứ.

12° Ngày 19 tháng ba, Nghiêm-thiên-Lý có đến viếng Mai-anh, lúc Mai-anh chưa gặp Nghiêm-thiên-Lý thì có ý muốn đàm thiệt tình mà tỏ cùng Lại-xuân-Điền, mà sau khi gặp Thiên-Lý rồi lại tạ tuyệt Xuân-Điền mà không cho thấy mặt, việc ấy lý cũng đáng nghi.

Tiểu-qui Trình-Thám xem hết rồi bèn hỏi rằng: « Lại-tiên-Sanh, Xảo-châu với Nghiêm-thiên-Lý mà dính hôn bí mật đây, có phải là một chứng cứ rõ ràng chăng? »

Lại-xuân-Điền nói: « Thiệt rõ ràng Nghiêm-thiên-Lý là tinh-phu của Xảo-châu, tôi xem đã thấu đáo cái tâm-sự của nàng rồi, vì nàng đã có ý liều hết danh dự mà bảo hộ cho tinh-phu, nên lúc nọ nàng có nói với tôi rằng: Thà là nàng cam tâm mà chịu hèn nghi, cho khỏi liên lụy đến người khác.

— Vậy mà xưa rày có phải là thầy cứ nói chắc rằng Xảo-châu là người vô tội chăng? »

— Phải chớ, thiệt Xảo-châu có tội gì đâu, tội là Nghiêm-thiên-Lý có tội mà thôi chớ!

— Ủ! Cứ theo lời của thầy nói đó, thì Xảo-châu lại càng bị nghi hơn nữa chớ! thầy đã không tìm được chứng cứ nào mà làm cho rõ ràng là người vô tội, lại trở mà tìm thêm cái chứng cứ rất rõ mà buộc tội thêm cho nàng nữa đó.

— Ủ! Sao vậy? »

— Nếu Xảo-châu không có tinh-phu, thì có ai mà dám nghi quyết cho nàng rằng mưu giết chú ruột bao giờ? Còn như nàng đã có tinh-phu, mà tinh-phu lại là người An-lê, bởi sợ chú mình ngăn trở việc hôn nhân ấy, nên mới dám sanh lòng bất-lương như vậy chớ! Lấy theo lời của thầy mới nói đây, thì xưa rày thầy không nghi cho Xảo-châu, mà bây giờ thấy cũng phải nghi nữa chớ! Phải không? »

— Đã biết rằng làm vậy mà... mà...

— Mà sao? Xưa rày thầy quyết ý bảo chữa cho Xảo-châu, vậy mà hôm nay tôi hỏi gắt lại thầy, đã chịu nghi cho Xảo-châu hay chưa? »

— Nói thì nói vậy, chớ thì chừng gì tôi cũng không nghi cho Xảo-châu được.

(Sau sẽ tiếp theo)

NGUYỄN-CHÍNH-SẮT.

Địa phận Sadec

Hội trợ binh « Saigonnaise patriotique » có được số 639\$ 10 của chư viên chức, điền-chủ và nghiệp-chủ trong tỉnh Sadec gửi dâng cho hội. Nay hội phải kính lời cảm tạ chư vị thiện nam tín nữ, có lòng thương tưởng người đồng ban sang Đại-pháp trợ chiến. Lòng tốt ấy rất trọng, vì chư qui-vị cũng biết việc làm phải đó là một sự nghĩa cử đáng làm.

Saigon Ái-quốc hội-chủ.
Madame MAYER.

Vai lời cảm tạ

Bổn-quán rất thâm cảm thành tình của chư quý-ông kể tên sau này đã có lòng cố...
Đi thăm viếng mà có dĩa con nít theo thì phải để cho nó vô sau; khi ra phải cho ra trước.

Table with 5 columns: TÊN-TỰ, CHỖ Ở, SỐ BẠC ĐÓNG RỜI, NGÀY MUA, NGÀY MANG. Lists names and dates of donations.

大法禮儀

Đại-Pháp lễ nghi

(tiếp theo)

Đi thăm viếng mà có dĩa con nít theo thì phải để cho nó vô sau; khi ra phải cho ra trước.

Chủ nhà có kéo ghế mời ngồi, thì phải vâng liền, chớ nên khép nép, đợi cho người phải mặc công mời thỉnh nhiều lần.

Có người cũng đợi cho chủ nhà ngồi trước rồi sẽ ngồi theo.

Nhiều khi chủ nhà chẳng ngồi, đứng mà nói chuyện, thì hiểu rằng trong nhà có việc, chớ khá ở lâu.

Không nên nằm xề trên văng ngựa, ghế dài, cũng nhay phốc lên vồng đưa lác, hay là lại ghé xích-đu mà nghiêng ngửa.

Phận trai tráng, phải lựa chỗ nào nhỏ mọn mà ngồi; chớ nên lấn loạn vược bực, ngồi ngan kẻ lớn.

ra vô, cùng làm cho bực bội kẻ gần mình.

Trong cơn-chuyện vẫn giữ cho lễ chính, ăn nói chậm-rãi đàng-hoàn mới ra người nho-nhà.

Vào chỗ chật, cái nón thường hay ngấn trở. Có ngồi phải úp trên đầu gói mình, đừng dơ bẻ trong ra, coi không đẹp mắt.

Phải đi ngay lại mồm trên giá-áo cho cân phân. Bàng nhà không có giá-áo thì để tránh lại nơi bàn nào đó cho xa, chớ đừng óm áp vào lòng như hình lũng tũng.

Nói chuyện phải hết lòng chăm chỉ, đối đáp cho xui, chẳng gì dạn dãn dừ.

Nhứt là chẳng nên bày lời nghịch ý với chủ nhà, cũng đừng ăn nói hễ-đồ mà trái tai lạ mắt.

Lúc chuyện vẫn, nếu có khách lạ bước vào, phải vội vàng đứng lên chào hỏi.

Muốn thăm viếng cho nhâm cách thì chớ ở nán lâu.

Có ông hiền-triết Langsa nói rằng: «Làm khách phải cho lạnh ý; phải biết lúc chảnh vui, lúc chảnh buồn.»

Cơn nào nhà có việc mà gặp khách ngồi dai thì lầy lằm bắt tiện.

Còn khi mới bước vô, rồi gặp trong nhà đương khi cơn nước, như người có cần lại thì phải ngồi chờ nào cho khuất, hoặc giả ý ngó lơ chớ khác, chớ

Khuyến tịch Di-đoan

nên liết mác dòm chừng mà mất ngon miệng người. Theo thế bước tránh ra ngoài thì tốt hơn.

Đang nói chuyện mà có khách tới nữa thì mình phải nói dứt chuyện mình rồi kiểu lồi ra cho chủ nhà rảnh rang mà tiếp khách.

Cách từ-giã cũng có ý tứ trong ấy rất nhiều. Chưa dứt chuyện chớ nên đứng dậy. Phải thừa lúc chủ nhà ngồi yên, rồi đứng dậy đến ngay mặt người mà cáo thối.

Thường chủ nhà hay giữ lễ, nên hay đưa khách đến cửa ngoài. Vậy thì khoan đội nón cứ việc đi theo.

(Sau sẽ tiếp theo).

Nông-cò Min-đam.

Độc báo Công-luận n° 104 ngày 11 Janvier 1918, trương số 6, M Ng-công-Luận thuật việc tên L. P. là người giàu có; không hay đùm bọc 2 người em và, để đến đời người em buồn rầu mang bệnh mà là tàn.

Sau rồi M. Ng-công-Luận lại kêu cả Lục-châu quân-tử, dùng lời hùng biện cao đàm, cùng nhau biện bác, khuyên nhau phê diệt hủ-tục, hầu có theo rêu duy-tân, làm gương trước cho quốc-dân, chen lẫn nhau vào đảng tân-hoá.

«Tôi vẫn tái-sơ trí-siêng, học vấn hẹp hòi, nhưng nghe lời giảng của Ng-công,

chàng dành nợ lấp mà phụ thừa ý người có mãnh nhiệt-thành, lo lắng cho quê-hương chúng tộc»

Trộm nghe: «Thượng hữu hảo dã, hạ hữu thâm yên dã hi». Cái thói mê hoặc di-đoan của đồng-bang tưởng đã thâm nhiễm vào não cán rồi. Tại bởi đâu? Có phải là tại phần nhiều người Bồ-nước có tánh mê tín sự di-đoan phi-thường, mà lại tánh ưa thủ-cựu ít chịu tung-tàn, nên trong muốn việc ở đời, đều noi theo phong tục bủi xưa, nào là cách ăn mặc, thói cư-xử, việc lễ-ngibi; nào là cuộc giao-thiệp vẫn lại, lâu cho đến cách nói năn cũng không chịu cải lương chế biến.

«Ngày kia, tôi nhơn dịp được, là vì phong-tục như tự vậy cổ chí kim đã tìm nhiều nhiều đời rồi, không thể nào bỏ được.

Về việc văn-học trong nước, lại càng lạ đời hơn nữa. Xin nói sơ cách viết chữ cho khán-quan nghe mà tức cười.

Viết chôn cất lại càng dị thường hơn nữa! Phép phải chôn động đầu xuống đất trở cẳng lên trời; khán-quan có biết tại sao mà lại chôn lạ lũng như thế? Giải ra nghe cũng lạ tai.

Viết chôn cất lại càng dị thường hơn nữa! Phép phải chôn động đầu xuống đất trở cẳng lên trời; khán-quan có biết tại sao mà lại chôn lạ lũng như thế? Giải ra nghe cũng lạ tai.

THỨ GIANG-HỒ

(Tích Giu-ly-Hoe lưu lạc)

Đồn xứ Ly-ly-bu

HỒI THỨ BA

(Tiếp theo số 51)

Nói cho phải, cũng may nhờ đường thương mại cửa hai nước qua lại giao diệp với nhau đã lâu, cho nên từ si thứ thần dân, chẳng có một ai mà không biết tiếng hai nước.

Về việc văn-học của chúng nó thì cũng lạ lũng hơn thế-sự, tôi xin nói cách viết chữ của chúng nó cho khán-quan nghe mà tức cười.

hữu qua ta như nhưoi Á-Rập, mà cũng không bắt trên việc xuống như người Tàu, chúng nó lại viết chéo từ góc giấy bên này qua góc giấy bên kia, như mấy vì Phu-nhân bên Anh-quốc vậy mới là lạ chớ chớ.

Còn việc chôn cất lại dị thường hơn nữa! chôn động đầu xuống đất trở cẳng lên trời. Khán-quan có biết tại sao chúng nó chôn lạ lũng như vậy hay không? Giải rõ ra nghe cũng tức cười.

đi thăm 1 hạn cô-giao tại chợ Cai Lay, trong lúc đàm đạo, nói sang qua việc cất nhà và việc coi ngày giờ, thì người bạn tôi nói rằng: «Hiên nay, tại đây phần nhiều đã phế tuyệt việc coi ngày giờ rồi, người nời xư muốn khởi ra làm việc chi thì làm, chứ chẳng hề đánh Mẹo đánh Đũa như xưa nữa. Tôi nghe nói mững và hỏi thăm tại sao mà người xư ấy được mở mang mau lẹ, rút bỏ việc đi-doan 1 cách lạ lùng? Thì bạn tôi đáp rằng: « Nội xư việc tấn-hóa cũng tầm thường không hơn các chỗ; duy có 1 điều là trong xư có ông T... là người phương diện, gồm đủ oai-quyền tài-đức, khi người khởi làm việc chi thì làm liền, chẳng chịu coi ngày giờ chi hết, Nhờ vậy, người bần xư đều người vọng, noi theo cứ chỉ của người mà thì thì, nên việc chi người dùng thì cả xư đều dùng, bằng đều nào người không dùng thì cả xư đều bắt nạt. Ông xét kỹ coi, có phải người bề trên là gương soi mình của kẻ dưới chăng? »

Chỉ ư việc bày bồng nhà mình-khi bồng nộm bạc nộm vàng; cũng thấy pháp thầy-chùa là một điều rất nên huyền hoặc chẳng khác tin, là 1 việc hoan đảng không khác nhó; các nước văn-ming đều cho là « Quái gờ đi-doan » (Superstitions grossières).

Sau đây tôi xin họa vận bài thi biếm nộm của M. Nguyễn-công-Luân

Linh chi hồ giấy tượng ra hình.
Nộm giả làm người gấm chẳng in.
Rượu thịt khắp bày không mở miệng.
Cổ bàn khuyên nhủ cứ làm thình.
Qui hân trời kẻ trương tròng ngó,
Quan lạ đầu ai ngảnh mặt nhìn,
Lời Thánh, kẻ bày không kể hậu,
Trách ai phờ-phính đưa vô tình.

CAO-HAI-ĐẾ,
Hiệp-Hòa (Mytho)

dưới, bề dưới lên trên, nên chừng tái, sanh thì tự nhiên đầu trở lên trời, chơn xây xuống đất. (Lạ quá! ngộ chứ!) Những trang học-thức văn biết làm chuyena vậy là hoan đảng phi-lý, song đã lâu đời phong-tục đã tiềm nhiễm vào cốt chủy đi rồi, thế nào bỏ được.

Trong xư cũng còn nhiều phong-tục lạ lùng khác nữa, lại đặt lệ-luật đi hơn nước ta thập bội. Tội phân-quốc và tội trái luật nước thì hình phạt cách hẳn hoi. Tội cáo-gian cũng về hình trọng. Như kẻ bị cáo có thể phân-biệt rằng mình vô tội, tức thì kẻ cáo-gian phải bị xử-tử một cách khổ hình gồm ghiết, còn bao nhiêu tài-sắc đều bị tịch-biên giao về cho người bị cáo lãnh lấy mà làm tư-bần. Có khi người cáo-gian nghèo nàn, không nhà không cửa, thì nhà nước phải xuất kho mà thường thế cho nó. Xong rồi, lại còn tống tờ khắp hết các châu quận, phổ phương cho rặng danh người vô tội.

Tội giả-mạo mà gat găm cũng phạt nặng không thua tội trộm cắp. Thường lấy luật tử-hình mà hành kẻ phạm. Vì sao mà nghiêm rằng đến thế? là vì nghĩ rằng ở đời thường vì lòng tin cậy người mà phải người lường gạt.

Một hôm kia, có kẻ lãnh tiền công của chủ rồi thừa cơ lén bước. Tòa trên sấm sưa buộc hình. Thấy vậy, lòng tôi bất nhậ nên kim lời kêu-ca dùm cho kẻ phạm, nhưng mà mặt vua tỏ đầu bất bình, vì cho rằng giảm tội, ấy là nuôi tội. Thấy vậy tôi mới kí n lời dả-lã mà rằng: « Ấy là xử nào theo luật này! » Chớ kỹ thiệt tôi then thổng khôn xiết.

Đã cho rằng «thường phạt» là giềng mối của việc trị dân, song nghĩ cho cùng thì Âu-châu ta chưa hề thường phạt cho bằng nước Ly-ly-bu này. Kể nào giữ cho trọn phép nước 6 năm thì được phong tước chánh trực hiến nhơn, lại còn được ban khen bạc vàng là khác. Nhưng, tước ấy không được truyền tử lưu tôn.

DENTIFRICES
THUỐC ĐÁNH RĂNG CỦA CÁC CHA
BÉNÉDICTINS
de **SOULAC**
LÀM RA
Thuốc nước, thuốc sệt, thuốc bột hay là xà-bông.

Rượu Cổ-nhạc **VIELLE EAU-DE-VIE DE JEAN** là một thứ rượu rất có danh-tiêng hơn bốn chục năm nay.

Vì vậy hề có làm nghi-biêu cho công-ly thì hay về hình người 6 mắt, 2 mắt trước, 2 mắt sau, 2 mắt hai bên. tay hữu xách một túi vàng, tay tả xách guom, chỉ nghĩa rằng sẵn sẵn mà thường phạt.

Trong việc đặt-quan cứ chức lại càng lập-nghiêm hơn nữa; chẳng kể tài người, chính cần đạo đức; vì nghĩ rằng đặt chánh trị ấy, là để bố đưc cho người. Sự chọn lựa này muốn người đáng một; lại quyết rằng đầu sức người thì cần cách nào mà khuyết phần đạo đức thì cũng không thể bù chích cho cần được. Làm quan mà không đạo đức, nhơn chánh, tuy rằng học hành năm xe bảy đầu cũng chẳng ích chi cho dân cho bằng ông quan ít học mà đoan-chánh, thanh liêm.

Bởi thế, cho nên hề kẻ nào không chút tín-thành thì cả đời cũng không trông làm được chức thư-lại con-con trong tồng.

(Sau sẽ tiếp theo)
NGUYỄN-BÀ-NGHIÊM

NIH-THIÊN-ĐƯƠNG

PHARMACIE ASIATIQUE
38, Rue de Canton - Cholon
Tiệm chia b ở tại Quảng Đông, Ông Lương-y Vi-Tê-Saph ở ở ra.

Su-Độc-Linh-Dược

(THUỐC TRỊ BỆNH TIÊM-LA)

Bệnh Hoa-liêu là một mũi giặc lớn trong đời văn-minh thế-giới, hề n ang lấy nó ăn chẳng biết ngon, ngũ không yên giấc, ấy là một giống bệnh rất hiểm, rất độc, cho nhân-quần xã-hội. Bởi vậy cho nên từ xưa đến nay những anh-lùng hảo kiệt, có nhiều người vì nó mà phải bỏ mình càng tuyệt giống, hoặc đi tru-đồn lại cho vợ con, ấy cũng đều tại dùng lầm phương thuốc.

Chớ như tiệm tôi đây, từ ra làm thuốc đến nay, vẫn trị các bệnh Hoa-liêu cũng đã nhiều, gần khắp trong thế-giới, cho nên mới thấy dựng nhiều cái mối tệ mà nghiệm ra, vì có nhiều thầy trị bệnh Hoa-liêu thì hay dùng những vị Bả-đậu-ươg mà xử cho mạnh, hoặc dùng vị Thủy-ngân mà dâng xuống, như vậy thì chẳng những là hại thân mà lại không còn sanh con nữa đáng, ắt phải tuyệt giống tuyệt nời, cái sự hại ấy rất to. Vì chẳng hề cái độc mà nó vào mình, thì nó cứ vào theo mấy nơi mạch máu, chớ không phải là ở ngoài một chỗ, nếu xử như vậy mà xử ra nấy nơi mạch máu trong cả châu thân đặng sao? Bất quá là lúc cái nhiệt độc nó đương lành mà cho xử ra, hoặc cho nó hạ xuống, đặng mà làm cho bệnh giảm xuống thì đó mới đi, chớ nói lạnh chỗ độ ấy hay là mạnh trong mình mới hại, cũng thì làm to làm đó.

Bởi tôi xét rõ các cơ ấy, nên phải tìm các phương hay và liệu với các Ông Lương-y đặng nghiệm cứu các chứng bệnh ấy mà chế ra thuốc này ra đây, để mà cứu người và giúp đời, và lại ánh thuốc cũng là hòa-bình, không nưc cũng không xử lán, bệnh nặng thì n đi ngày xử hai lần, còn bệnh nhẹ thì n đi ngày xử một lần, không đau bụng, cũng như thể người mạnh lại đặng các nơi mạch máu mà đuổi các chứng độc, hoặc theo mồ hôi, hoặc theo đường tiêu-tiền, hay là hơi thở mà ra. Dầu cho người không phải bệnh Hoa-liêu mà uống nó, thì nó cũng làm cho huyết dịch sạch sẽ, ăn đưc nhiều, ngũ yên giấc và sửa diện-mạo sáng láng, tinh thần khỏe khoắn.

Chỉ trị các chứng bởi bệnh Hoa-liêu kể ra sau này:

Phong thấp đau xương,	Bán thân bất toại,
Tim-la lẽ lối,	Dương-mai mọc mọc,
Đau bệnh họ-xoài,	Ưng thư nhọt ghẻ,
Huyết khô huyết độc,	Lát voi lát đồng tiền,
Giế độc lây lụy,	Vỏ danh thủng độc,
Hạch nơi chỗ độc,	Các chứng độc ngoài da.

Như ai có bị mấy chứng bệnh này thì xin đưc có tiết tiền, hãy mua mà uống, vì thuốc này trừ đưc nọc chẳng còn tái đi tái lại nữa.

Cách dùng Mỗi bữa uống một muỗng thuốc nước một muỗng và tối trước khi ngủ một muỗng. Còn thuốc hườn, uống mỗi lần ba hườn sau khi ăn cơm trưa và tối, phải tắm mỗi ngày một lần và phải cứ ăn đồ cay, đồ sống sít.

Mỗi ve thuốc nước và thuốc hườn giá là ..... 3\$00

TRẠI THỢ MỘC MICHEL

Nguyễn-hiệp-Hòa
Tại chợ Lái-Thiêu

Tại trại tôi có đóng sẵn các món là Bàn ăn mặc-dá dài, có cần 2 kiêu. — Bàn ăn mặc-dá tron có kế thành. — Bàn ăn mặc-gỗ liền 4 kiêu. — Bàn tron 4 trụ mặc-dá. — Bàn tron 4 trụ mặc-cây. — Bàn xây cốt mặc-liền. — Bàn lau 12 trụ. — Bàn khách (salon). — Bàn rượu (apéritif) 3 kiêu. — Váng một chơn tiện, váng ghò hai, và váng ba, Tủ thờ, cần 3 kiêu; Tủ áo, Tủ rượu (buffet); giá nón dù (Porte parapluie et chapeau), Trụ kiền (colonne) ghế bần-kết (Banquette), ghế ngồi 5 kiêu, ghế Bàng nguyệt, bàn viết 5 kiêu, váng một bằng đá trắng có chơn tiện.

Làm theo kiểu kiem thời, bằng cây trác, cặm lại, gỗ, toàn là cây danh mộc, thợ làm khéo léo tinh xảo, không giá đối.

Xin quý ông có muốn dùng các món đồ chưng dọn trong nhà, thì xin gửi thơ, hay là thân hành đến tại tiệm tôi, tại chợ Lái-Thiêu đưc ra công-xi heo (Abattoir), hoặc mua hay là đặc, thì tôi sẵn lòng làm mau và vừa theo ý quý-vị.

CHỦ TRẠI MỘC,
cân khải

Nhà QUANG-HUY
54, rue Viénot. — Saigon

Mới tiếp sang:

Trà Ninh-Thái ngon làm.....	0\$60 1 lon
Trà bột ướp sen.....	0 40 1 lon
Trà Mộng-Tiên uống bỏ á-phiên có hơn muốn người đã bỏ được rồi.....	1\$50 1 gói
Bù thứ mực: Đen, 100 ve.....	7 00
Xanh, Tím, Đỏ, 100 ve.....	10 00
Mực in xu-xoa 10 ve.....	4 00
Mực con đầu 10 ve.....	3 50
Keo (colle 100 ve.....	15 09
Bóng đèn khí Philippe 50, 100, 200, 300, 400.	
— O. R. Tia rẻ lán.	
Béc khí đá thứ rẻ, đèn đá thứ rẻ,	

LIÊN-THÀNH

ĐÔNG-DƯƠNG SẢN-VẬT CỔ-PHÂN-HỮU-HẠN CÔNG-TY

Tư-bản hiện đực: 93.200 \$ 00

Mỗi cái tại CHOLON, Quai Testard số 3

Nhãn hiệu này in giấy mà dán vào chỗ hồ trét nắp th, ch... ai muốn mua nước-mắm thiệt, thì mua những thứ nước-mắm... Ai muốn mua nước-mắm thiệt, thì mua những thứ nước-mắm...

LIEN-THANH. Căn khải

PNOM-PENH BAZAR TRƯỜNG-XUAN

BÁN SĨ BÁN LẺ
Tại xứ ta, người Tàu và An-dô chẳng phải là bán rông hàng hóa nước họ đem qua, phần nhiều mua của các hãng tại Saigon.
Đây bốn hiệu đã làm đèn gác cột (chánh các nhà công nghệ) hàng ngoại quốc mà sĩ lại cho họ, kể đã 10 năm trời. Vậy ai muốn sĩ vật ch háy mua một ít món hàng kiểu bán thứ col, rồi sau sẽ mua nhiều, thì hơ hiệu cũng tính giá si gửi contre remboursement cho:
Kiểu đồ hình chụp, máy chụp lộng, xuy vàng, ...
Dây thun kẹp vở, có móc...
Xe đạp; xe ngựa nhỏ (có trẻ em) 12 cái...
Khăn bàn tổng dệt bông hoa hoè, 1m45 x 0m67...
Cartes postales giẻ Âu-châu 2 \$ 50 một trăm.
Giấy viết thư, mỗi hộp 50 tờ, 50 bao gói có màu.
Toile Supercfine...
id. Jolly...
id. Cosette...
Bao thư vàng thờ thường...
một ngàn cái.

LÝ-HỮU-DU
24-25 Quai, Piquet, Phnôm-Penh.

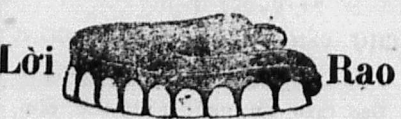
Trại thợ mộc hiệu Lược-Long tự Nguyễn-long-Thao ở tại chợ Lái-thiêu

Trại thợ mộc tôi sáng tạo đã hơn 5 năm ở phía sau phố chợ trường xe hơi Saigon-Thudaumot, có đóng sẵn đủ hàng ăn dài một gô hên từ 1m40 cho đến 2m20, bệ ngan 0m80 cho đến 1m45; hàng ăn chế kiểu từ linh (long, lân, qui, phụng), hàng lâu cửa cường 7, 8 trụ cho đến 12 trụ, và hàng ăn một đá; hàng tròn một cột xây, chưng chạm tam lân từ 1m55, có thứ 5 trụ 4 góc chạm giấy lá tây, hàng rượu (table d'apéritifs), hàng khách (table de salon), hàng viết (bureau), hàng rửa mặt (table de toilette) hàng nguyệt, tủ áo tron, tủ áo kiền, tủ thờ cần, hiên liêu, thanh thờ kiền về sơn thủy, chữ ốc, chữ vàng, ghế ngồi mặt tròn, mặt trái đào, mặt dâu, và có đủ thứ đồ tiện, những là chưng đèn, đài, hộp, khay, kỷ vàng một, vàng hai, vàng ba, vàng tư, hết thầy đều làm bằng cây danh mộc, chế theo kiểu kim thời tron bên, chắc chắn và bán giá rẻ.

Còn phía trước phố chợ có dọn thêm một cái giệm ngành có bán đủ thứ rượu và đồ danh mộc thứ cần thứ tron đều có đủ.
Kính xin chư-tôn qui-khách thừa diệp nhân đư xin ghé lại tiệm tôi muốn mua đồ làm sang, hoặc là đặt món chi chưng dọn trong nhà thì tôi sẵn lòng mau mau làm cho vira ý quới ông.

NGUYỄN-LONG-THAO, Chủ trại kính cáo.

TIỆM TRONG RANG HIỆU: ĐỒ-TÀI-SANH Số 26 đường Giaclong số 26 CHOLON

Kính cùng Lược-châu chư, qui-khách đượ hay tiệm tôi trồng rừng và bịch rừng vàng thuê nay, trong Lược-châu cũng có nhiều ông đã biết, giá đã rẻ hơn các nơi; mà cách làm nhứt-nhứt thầy đều chắc chắn hàng hoi, hoặc trồng hay là bịch rừng vàng, cách thức đều theo kiểu kim-thời, bịch hàng vàng Annam và vàng Tây, lại tôi cũng đứng bảo lãnh cùng qui-khách, như trong một năm mà rừng của tôi trồng và bịch, có sút rút ra, thời đem cho tôi làm lại không ần tiền, vậy xin qui-khách có sẵn diệp dùng, xin dời gót đến tiệm tôi, tôi sẽ sẵn lòng tiếp rước chường sai, còn như qui-khách nào, trông cho đặng hai hàm hoặc bịch vàng mà không dịp rảnh đến tôi, xin gửi thư thương nghị, chừng ấy tôi sẽ đến tại nhà qui-khách cũng đặng nội trong Lược-châu chẳng luận gần xa.

Nay kính

HAY LẮM! HAY LẮM!!
Nhân nguyệt văn đáp (LA LUNE ET LA FOËTE)
Traduction libre

NGUYỄN-CÔNG-HÒA
Giá mỗi cuốn..... 0\$30

Các tiệm sách ở Saigon đều có bán.
Tại Báo-quán Ông-Cổ Min-Đam cũng có bán.

ĐỒNG ÂM TỰ VI

Có phụ thêm những chữ không phải đồng âm mà khó viết
DICTIONNAIRE DES HOMONYMES

ANNAMITES
Accompagné d'un appendice comprenant tous les mots difficiles à écrire
PAR
Nguyễn-văn-Mai
Professeur d'Annamite au Collège Chasseloup-Laubu
Membre du Comité de Perfectionnement de l'Enseignement indigène en Cochinchine

Trong sách này có đủ những chữ khó viết, hoặc chữ Đồng âm cũng chữ không năm Đồng âm, mà phải viết hoi hay là ngã, hoặc viết đ hay g ở trước, c hay là t có g hay là không g ở sau.
Nhơn có lời châu thị của quan Đốc-học chánh, ngày 31 Aout 1916, dạy rằng:
« Đền các khoa thi tới đây, thì trong những bài hạch về tiếng Annam quan giám khảo chấm vở hết sức nghiêm ».
Vậy nên tôi ngụ ý dọn bản này, ngõ hầu giúp các trò viết chữ quốc-ngữ cho đúng theo Tự điển Génibrel và Paulus Cua. Hề có nghi ngại chữ nào, lật quyển này ra mà coi, thì viết không sai.
Bán tại tiệm Quỳnh-Mỹ, 20, rue Amiral Courbet (Chợ Bên-thành mới, và các nhà in và bán sách Annam tại Saigon.

VUA LỚN TRƯ ĐỒ VẬT THỰC
NHỮNG NGƯỜI KẾ NGHIỆP HANG MOTTET VÀ CÔNG-TY
H. BLANC và HAUFF
Đường CATINAT, SAIGON

Rượu nho đỏ và trắng (thùng và ra ve)

Nước PERRIER
Như Soda, mua nguyên thùng và ve, ve lớn, ve phân nửa và ve góc tư.

Sữa hiệu CON GẤU
Sữa tươi tốt như mới nặn ra
SỮA ĐẶC NGỌT CONDENSÉ
Sữa đặc không đường condensé
Váng sữa béo lên

Sữa bò hiệu CON GẤU tại hành Suisse làm ra
Giấy hút thuốc hiệu CHAUVÉ-SOURIS
Máy viết chữ hiệu UNDERVOD, viết rõ ràng lắm.

Bijouterie Saigonaise
TIỆM MINH-THÀNH HÒA BÁN ĐỒ NỮ-TRANG
23, Rue Schroeder, 23 - Satgon

Kính, lời cho lược-châu chư qui-khách đặng rõ: Nay tôi có mở một tiệm bán đồ nữ-trang theo kiểu kiem-thời, rất nên xinh đẹp, ở tại chợ Saigon đường Schroeder số 23. Khi trước tôi có lập tiệm bán đồ nữ-trang ở Cholon, đường Thủy-binh (Rue des Marins) số 184, tục đánh là hàng

cháo-núi, nên tôi thường hiền ý qui-bà qui-cô ưa dùng đồ nhẹ nhàn và huê-mỹ.
Từ khi tôi mở 2 căn tiệm ấy đến nay cũng nhờ ơn qui-bà chiếu cố cho người đồng-hang nên việc, tôi rất cảm ơn, ngày nay mà trong lược-châu hiệp hàng, lập tiệm bán đồ nữ-trang như tôi thì tôi lấy làm vui mừng cho các ông và cầu xin cho các ông cho mau thành tựu.
Nay kính,
NGUYỄN-VĂN-LẠC đư Đư-Không.